

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

IIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

DE SS. AGRICOLA ET VITALI MARTYRIBVS. 65
 HISTORIA BREVIS SANCTORVM MARTY-
 RVN AGRICOLAE ET VITALIS, EX ADHOR-
 tatione B. Ambrosij Episcopi ad Virgines.

VI ad conuiuium magnum inuitatur, apophoreta secum ^{Nouebis 4.} referre confueuerunt. Ego ad Bononienſe inuitatus con-
 uiuium, vbi ſancti martyris celebrata translatio eſt, apo-
 phoreta vobis plena ſanctitatis & gratiæ reſeruau. Apo-
 phoreta autem ſolent habere triumphos principum: &
 hæc apophoreta triũphalia ſunt. Chriſti enim noſtri prin- <sup>Chriſti tri-
 umphi, mar-
 tyrum pal-
 mæ.</sup> cipis triumpho, ſunt martyrum palma. Nec verò huc diri-
 gebam iter: ſed quia petitus à vobis ſum, debui mecum
 deferre, quæ alijs parabantur, nè minor ad vos venirem: vt
 quod in me minus eſt, quàm præſumebatur, in martyre
 plũs inueniretur. Martyri nomen Agricola eſt, cui Vitalis
 ſeruus fuit antè, nunc conſors & collega martyrij. Præceſſit ſeruus, vt præuideret lo-
 cum: ſecutus eſt dominus, ſecurus quòd fide ſeruuli iam inueniret paratum. Non
 aliena laudamus. Paſſio enim ſerui, domini diſciplina eſt. Hic inſtituit, ille impleuit.
 Nihil illi decerpitur. Quomodò enim minui poteſt, quod Chriſtus donauit? Egregiè
 & ille, qui homini ſeruauit, ſeruendo didicit, quomodò Chriſto placeret. Hic tamen
 geminam laudem acquiſiuit, in illo magiſterij, in ſe martyrij. Certauerunt tamen in-
 ter ſe inuicem beneficijs, poſtquam æquales eſſe meruerunt. Hic illum ad martyrium
 præmiſit, ille iſtum acceſſiuit.

Nullum ergò ad commendationem hominis conditio affert impedimentum:
 nec dignitas proſapiæ meritum, ſed fides, affert. Siue ſeruus, ſiue liber, omnes in Chri- ^{Ephes. 6.}
 ſto vnũ ſumus: & vnufquique quòd cunq; fecerit bonum, hoc recipiet à Domi-
 no. Nec ſeruitus derogat, nec libertas adiuuat. Vide, ad eam rem quàm nihil in con-
 ditione momenti ſit. Seruus, inquit, vocatus es? non ſit tibi curæ. ^{1. Cor. 7.} Qui enim vocatus
 eſt in Domino ſeruus, liberus eſt Domini. Similiter qui liber vocatus eſt, ſeruus eſt
 Chriſti. Vide, inquam, vim Apoſtoli. Plus puratur dediſſe ei, qui ſeruus, quàm ei, qui
 liber vocatus eſt. Ex ſeruo enim liberus Chriſti ſit, ex libero ſeruus. Sed nulli plus
 dedit, verum vtrique æqualem meſuram diuiſit. Apud Chriſtum enim ſeruitus & li-
 bertas æqua lance penduntur, nec vilo diſcerniculo bonæ ſeruitutis & libertatis me-
 rita diuiduntur: quia nulla maior eſt dignitas, quàm ſeruire Chriſto. Deniquè Paulus
 ſeruus Chriſti Ieſu. Hæc enim ſeruitus glorioſa eſt, in qua gloriatur & Apoſtolus. An
 non ſumma gloria eſt, quandò tali precio æſtimari ſumus, vt ſanguine Domini redi-
 meremur? ſed pergamus ad cætera.

Cum quæ ſanctus Vitalis cogere tur à perſequentibus, vt Chriſtum negaret, & ille <sup>s. Vitalis
 omne ge-
 nus tormen-
 torum ex-
 peritur.</sup> ampliùs proſtiteretur Dominum Ieſum Chriſtum, omnia tormentoſi genera in eum
 exercentes, vt non eſſet in corpore eius ſine vulnere locus, orationem fudit ad Do-
 minum, dicens: Domine Ieſu Chriſte, ſaluator meus & Deus meus, iube ſuſcipi ſpiri-
 tum meum: quia iam deſidero, vt accipiam coronam, quàm Angelus tuus ſanctus
 mihi oſtendit. Et completa oratione, emiſit ſpiritum.

Sanctus verò Agricola mitior habebatur moribus, vt ab ipſis etiam inimicis dilige-
 retur. Ideoque differebant eius paſſiorem. Sed hæc perſecutorum honorificentia,
 omni erat immanitate acerbior, quæ inuidebat martyrium. Deniquè vbi non acquie-
 uit ſanctus Agricola, crucifixus eſt: vt aduertamus illas blanditias eorum, non ſedul- <sup>s. Agricola
 crucifixus.</sup> tatis fuiſſe, ſed fraudis. Supplicio ſerui, dominum terrere voluerunt. Vertit hoc Chri-
 ſtus in gratiam, vt martyrio ſerui, dominus inuitaretur. Vtrique nomen aptum mar-
 tyrio, vt designati ad martyrium ipſis vocabulis viderentur. Ille, Vitalis dictus eſt, quaſi
 qui contemptu iſtius vitæ, veram illam vitam æternam ſibi haberet acquirere: iſte,
 Agricola, qui bonos fructus ſpiritualis gratiæ ſeminaret, & ſacri ſanguinis effuſione,
 meritorum ſuorum omnium virtutumque rigaret plantaria. Sepulti autem erant in
 Iudæorum ſolo inter ipſorum ſepulcra. Ambierunt Iudæi cum ſeruulis ſepultura hæ-
 bere conſortium, quorum Dominum negauerunt. Sic & aliquandò Baalam dixit: ^{Num. 23.}
 Moriatur anima mea pro animis iuſtorum: & tamen non communicauit eorum
 operibus, cum viueret, quorum in animis cupiebat mori. Et iſti, quos viuentes perſe-
 cuti ſunt, mortuos honorabant.

Cont. 2.
Iohan. 4.

Psal. 18.

Rom. 10.

Eccē vir tā
tus etiā cla-
uus marty-
ris colligit.
Iohan. 20.

Item crucis
eius lignū.

Illic igitur martyris exuias requirebamus, tanquam inter spinas rosam legentes. Circumfundebamur Iudæis, cum sacra reliquia eueherentur: aderat populus Ecclesie cum plausu & lætitia. Dicebant Iudæi: Flores visi sunt in terra, cum viderent martyres. Dicebant Christiani: Tempus incisionis adest. Iam qui metit, mercedem accipit. Alij seminauerunt, & nos metimus martyrum fructus. Iterum audientes Iudæi voces plaudentis Ecclesie, dicebant inter se: Vox turturis audita est in terra nostra. Vnde benè lectum est: Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam: Dies diei, Christiano Christiano: nox nocti, Iudæus Iudæo. Indicabant ergo Iudæi quod haberent scientiam martyrum, sed non scientiam verbi: id est, non secundum illam solius boni, & solius veri scientiam. Ignorantes enim Dei iustitiam, & volentes se iustificare, iustitiam Dei non receperunt. Detuli ergo vobis munera, quæ meis legi manibus, id est, crucis trophæa, cuius gratiam in operibus agnoscitis. Certè & ipsi demones confitentur. Condant alij aurum atque argentum, ac de latentibus eruant venis, legant preciosa monilia ferta. Temporalis ille thesaurus est, & sæpè habentibus perniciosus. Nos legimus martyris clauos, & multos quidem, vt plura fuerint vulnera, quàm membra. Clamare martyrem dices ad populum Iudæorum, cum clauos eius colligeremus: Mitte manus tuas in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis. Collegimus sanguinem triumphalem, & crucis lignum. Hæc sanctæ viduæ negare non potuimus postulanti. Munera itaque salutis accipite, quæ nunc sub sacris altaribus reconduntur. Ea igitur vidua sancta est Iuliana, quæ hoc Domino templum parauit atque obtulit, quod hodiè, dedicamus: digna tali oblatione, quæ in sobole sua templam iam Domino pudicitia atque integritatis sacrauit.

DE IISDEM SANCTIS MARTYRIBVS, EX GREGORIO TVRONEN. DE GLORIA

Martyrum, Cap. 44.

Pœna temp-
tarij.

Nota mira-
culum.

Obserua ve-
terum erga
sanctorum
reliquias
studium, ve-
nerationem
& caremo-
nias.
Iohan. 20.
Mirares.

AGRICOLA & Vitalis, apud Bononiam Italiae urbem pro Christi nomine crucifixi sunt: quorum sepulcra, vt per relationem fidelium cognouimus, quia nondum ad nos historia passionis aduenit, super terram sunt collocata. Quæ cum à multis, vt fit, vel tangerentur manu, vel ore oscularentur, admonitus est aditus templi, vt immundi ab ijs arcerentur. Quidam auidax atque facinorosus opertorium vnus tumuli remouet, vt scilicet aliquid de sacris auferret cineribus: missoque introrsum capite, oppressus ab eo, vix ab alijs liberatus, confusus abscessit: nec accipere meruit, quod temerario ausu præsumpsit: sed cum maiori deinceps reuerentia, sanctorum adiuit sepulcra.

Alius quoque tributa publica deferens, sacculum pecuniæ dum iter ageret, negligenter amisit. Appropinquans autem ciuitati, recognoscit se amisisse publicum, quod ferebat. Tunc prostratus coram sepulcris beatorum, cum lachrymis deprecatur, vt perditum, eorum virtute reciperet, nè ipse, cõiunxque ac liberi, ob id captiuitati subigerentur. Egressus autem foras in atrium, virum qui hanc pecuniam in via iacentem repererat, nactus est: scrutatusque diligenter, illius horæ tempore hic sacculum inuenisse se dixit, quo iste martyrum auxilium flagitauit.

Horum reliquias Namatius Aruernorum Episcopus deuotè expetijt, vt scilicet eas in ecclesia, quã ipse construxerat, collocaret: direxitque vnum illuc presbyterum, qui abiens, cum Dei gratia, quæ petierat, detulit: regressusque cum socijs, in quinto ab Aruerna vrbe milliario reuertentes, metatum accipiunt, & ad Episcopum missos dirigunt, vt eis, quid agant, iubeat ordinare. Manè autem factò, sacerdos, admonitis ciuibus, cum Crucibus & cereis ad occursum sanctarum reliquiarum deuotissimus prope- rat. Cumque ei presbyter offerret, vt beatas reliquias adspiceret, si luberet: & ille, Mihi, inquit, magis est hæc credere, quàm videre. sic enim in scripturis legimus sanctis, quia ipse Dominus eos beatos iudicat, qui eum cum non viderint, credidissent. Hac itaque sacerdotis fide pollente, Dominus sanctos suos glorificat in virtute. Nam venientibus illis, subito contenebratum est cælum, & ecce imber umbrosus atque teterrimus super eos descendit: & tanta pluuia ibidem est diffusa, vt flumina per vias illas currere cernerentur. Veruntamen circa sancta pignora per vnum valde iugerum neque vna gutta visa est cecidisse. Et abeuntibus illis, pluuia eos à longè quasi præbens

præbens obsequium, sequebatur populum fouens, gestatores autem pigrorum non attingens. Hæc videns pontifex, magnificauit Dominum, qui fidei suæ sic fauens, talia ad sanctorum gloriam operari dignatus est. Congregatis verò ciuibus, cum magno gaudio atque deuotione sanctam ecclesiam, his illustratâ pignoribus, dedicauit.

VITA, RES GESTÆ, ET CERTAMINA SANCTI
PATRIS NOSTRI IOHANNICII ABBATIS, AVTHO.

re Simeone Metaphrasæ. Habetur in Tomis Aloysij.

VIAM, quæ ducit ad virtutem, sciunt omnes esse asperam, arduam & difficilem, idque apertè ipsa discunt experientia. Et idèd multis quoque indigent, quæ ad ipsam excitent, partim quidem exhortationibus, partim autem vitæ quoque historia eorum, qui in illa priùs sunt ingressi: quod etiam magis ad eam attrahit sine molestia, & efficit vt non despondeant animum propter difficultatem itineris. Ei enim qui viam est ingressurus asperam & difficilem, suadens & adhortans quispiam minùs persuaserit, ostendens autem multos eam iam confecisse, & ad optatum tandem finem peruenisse, sic magis persuaserit, vt prompto & alacri animo iter aggrediatur. Talem esse existimo magni quoque patris Iohannicij vitam, & longè iucundissimam, & longè vtilissimam, & quæ ipsa quoque potest vel valdè sordem excitare ad studium virtutis. Dicantur ergò res illius, quoad eius fieri poterit, & vobis pijs ac religiosis in medium proferantur, vnde scilicet ceperit, & ad quem finem tandem peruenierit. Sic autem habet:

Quartodecimo anno tyrannidis Leonis filij Constantini, qui etiam generis seriem traxit ex Isauria, admirabilis Iohannicius procedit ex maternis thalamis. Cui patria quidem fuit prouincia Bithynorum: vicus autem, qui vocatur Marycati, situs ad Borealem partem Apolloniadis: Parentes, qui factis ipsis veram reddebant appellationem, Myritzicius & Anastaso. Erant enim tanquam pulchram rosam iustum Iohannicium edituri pietati, qui à vita ad vitam, vt dicit Apostolus, euocabat multos vnguento pietatis, & à lapsu peccati faciebat surgere, & viam ostendebat salutare, vt iam ostendet oratio. Statim ergò ab incunte ætate, cum sensilibus cibis aleretur & educaretur vt puer, non disciplinarum orbem & mandanam elegit sapientiam: sed eam, quæ ad eum adducit, & ei reddit familiarem, quæ est initium sapientie, nempe Dei timorem, & eius mandatorum insistere vestigijs. Proficiebat ergò in dies in virtute & diuina disciplina, & pulchro augebatur incremento. Quid autem Dominus, qui est velox ad bonorum remunerationem? Nondùm magnus Iohannicius è prima ætate excefferat, & munus obiens, quod ei fuerat mandatum à patribus, in consueta pascua porcos immittens, ille quidem eos signabat figura Crucis, & ipse consueta preces Deo reddebat: Illi autem permanebant indiuisi, nullo nec hominù, nec bestiarum damno omninò affecti, donèc vesperè reuersus sanctus, eos domum rursus ageret.

Cùm autem ille quidem iam excessisset ex Ephebis, tunc cùm esset & corpore agilis, & ad spectu præ ferret speciem hominis non ignauis, haberetur verò accuratus militum delectus iussu eius, qui tunc rerum potiebatur: tunc hic quoque vir admirandus, relatus fuit in numerum excubitorù. Erat autè exercitui quidem iucundus propter moderationem: inimicis verò terribilis propter fortitudinem, vt qui eos sæpè vel solo ad spectu in fugam verteret. Cùm se ergò sic gereret, & tanti fieret ab exercitu, apud Deum adhuc pluri fiebat, quatenus eius præcepta ad vnguem obseruabat. Hoc ergò videns malignus, & cùm aliam virtutem, tum eius cum Deo familiaritatem & coniunctionem ei inuideret, in eum latenter cõparabat insidias. Quamobrèm cùm aliquandò hominibus communem offudisset caliginem, vt non diuinis imaginibus eum, quem par erat, honorem tribuerent, peruenit etiam vsque ad Iohanniciù: capitque & expugnat hunc virum præclarù inter exercitatores, & inducit eum ad perniciosam sectâ Ieonomachorù. Ab illo autè tempore diuinis imaginibus non modò quem par erat, multi honorem non tribuebant: sed nec earù quidè auditionem auribus omninò admittebât. Totis verò quinquaginta septem annis, figura

F 4 à Chri-

Noubris 4
Cap. 1.

Via virtutis
ardua.

Cap. 2.

S. Iohanna
cij patria.

Parentes,

2. Cor. 2.

Gal. 10.
Prou. 1. & 9.

Nota hic
vni & effi-
cacia signi
s. Crucis.

Cap. 3.

In militis
vitiis reli-
giosè.

Labitur in
hæresin Ieo-
nomachorù

Hæresis Ieo-
nomacho-

rum durat à Christo susceptæ humanitatis, crimini dabatur & cõtemptui habebatur ab ijs, qui pugnabant aduersus imagines. Cum quibus fuit abductus & captus hic quoque vir admirandus, & pauci fuerunt, qui maligni laqueum effugerint. Atque hæc quidem sic se habebant: & Christi figura nostræ similis, proh dolor, despicietur, & nihil omninò putabatur.

Cap. 4.

Irene Imperatrix re-
stituit ec-
clesijs viam
imaginum.

Postquàm autem huius sceleris operatores cum impietate miserabiliter perierunt, & Romanorum imperium transijt ad coniugem eius Irenem, quæres Christianorum tuebatur & habebat in honore, etiãsi propter merum mariti, nõ poterat eo superstitè liberè eloqui veram religionem. Cùm ea verò in imperio fuisset constituta, tũc ipse quoque Christus, qui propter nos carnem induit, rursus honorabatur figuris, & exoptatæ sanctorum imagines, in ecclesijs, in foro, in populo cernebantur. Sed ne sic quidem multi huius Iconomachorum hæresis acerbitatè eluèrunt ex animis, sed cùm temporis diuturnitate ad mali habitum peruenissent, ægrè ferebant se ab eo liberari. Quorum vnus erat hic quoque præclarus Iohannicius: qui non erat promptus nec velox ad mutationem, neque omni vento conuertebatur aut circumferebatur, sed morum ostendens grauitatem, etsi in re non laudabili, permanebat in ijs, quæ sibi rectè opinari videbatur, & diuinis imaginibus nullum cultum tribuebat. Deindè quid sit? Eum venatur egregius agricola, qui nouit terram animi vniuscuiusque, & is accipit semina fidei orthodoxæ. Quomodò autem?

Cap. 5.

Iohannicius respicit
ab errore
Iconomachorum.

Humi cubat, orat,
ieiunat.

Mittitur ab Imperatore ad Occidentem cum toto exercitu. Illinc autem reuertens, transijt per quandam partè Olympi, & nutu diuino iter fecit prope quandam ex monachis, qui in eo monte exercebantur. Deindè ille appàrens ex sylua, O fili, inquit, Iohannici, si magnum tibi est, inquit, Christianum esse & nominari, cur Christi imaginem despiciens, efficis vt labor virtutis à te frustra suscipiatur? Hæc audiuit vir diuinus, & miratus est, quòd ei euidentissimè dixisset de omnibus. Humi itaque cadens, petijt veniam, quòd ille ignorans fuisset ingratus in Dominum, & affirmauit se deinceps Christi imaginem & omnium, qui ei placuerunt, honoraturum cum omni proposito. Ab illo ergò tempore, beatus ille fatellitico officio fungens in vestibulo regie, recubabat in nudo solo, eratque orationi intētus in ieiunio. Nam etsi conuiuia inibat cum alijs, cibum tamen non sũbebat vsque ad fatietatem, sed eatenus, vt illis quidem non videretur ieiunare: corpus autem ei consisteret, & ad pernoctem illam inferuieret stationem.

Cap. 6.

Bulgari cõ-
dũt exerci-
tum Roma-
norum.

Iohannici
strenuitas.

Cùm ille ergò rotos sex annos his vacaret, egreditur gens Bulgarorũ, Thraciam depopulans. Aduersus eos autem ducit exercitum, qui tunc erat Imperator Romanorum, magna & valida manu coacta, in quorum numero erat hic quoque pietate planè iuuenis. Magnum itaque prælium fuit inter eos commissum, & ex exercitu Romanorum cadit magnus numerus. Quid ergò ille inter viros fortes magnus, & inter exercitatores pietatis maior Iohannicius? Erat tanquàm alius Dauid, alienigenas quidem perumpens cum multis millibus: plurimos autem liberans ex ijs, qui erant eiusdem generis, adeò vt quidam ex illustribus Romanis machina quidè ex loris contra ceperetur à Bulgaris, is verò ea gladio dissecta, à manu hostili hominem liberauerit. Hæc cùm tunc ipse adspexisset Imperator, & eius esset virtutem admiratus, cupiebat scire patriam, & quod esset ei nomen. Ille autem præter hæc docuit etiam ordinem militiæ. Imperator verò omnia statim, nè memoria excideret, scribæ iubet mandare scriptis, & magnificentia remunerationum, confirmauit defessam manum huius egregij militis. Hinc magis incitatus, vnum quendam ex inimicis, qui steterat in via angusta, & multos occidebat ex Romanis, vir ille strenuus, factò in eum impetu, illum priuauit capite, qui multis alijs capita abstulerat. Sic aduersus hostes qui videntur, præclara facinora, erant signum trophæorum, quæ erat erecturus contra inimicos, qui non appàrent.

Cap. 7.

Vide autem, quomodò hinc fuit deductus ad suscipiendum contra illos certamen: & iam ad luctandum est aggressus, & grauis armaturæ mentem, abstinentia à cibis & oratione pulchrè armauit. Nam cùm à pugna aduersus eos, qui cernuntur, hostes se sensim & paulatim dimouisset, & se deinceps collegisset, verfabat animo ea, quæ Dei virtute aduersus hostes fortiter gesserat, & se posteriori tempore dicebat acerbum illud damnium accepisse, quo Christi sui imago in honore ab eo nõ habebatur, & telis pœnitentiæ fauciabatur eius animus, & in hunc modum secum loquebatur: Oportuit me tali Domino seruire, & nõ solùm aduersus hos, qui cernuntur, inimicos

fed

sed etiam armari in eos, qui non cadunt sub aspectum. Quod quidem ergo habeo
maximè in votis, nempe dari mihi tempus, in quo possim carnem subijcere spiritui,
& soli Deo animum adhibere. Hinc se dedit totum solitæ orationi, & cum vidisset
montem, qui supereminet à dextera Bithyniæ, qui apud nos vocatur Olympus, con-
cepit animo vitam quietam & amantem solitudinis.

Concipit
animo vi-
melteris in-
stitutum.

Cum venisset ergo in urbem regiam, & valere iussisset ea, quæ sunt in ipsa, orato-
ria & emigrationis postremam reddidisset adorationem, despicit quidem referri in
numerum procerum Imperatoris: despicit autem maxima adipisci, & pluris fieri,
quàm vulgus. Despicit paternam affectionem, postponit viscera matris, & cum pa-
rum congressus esset cum parentibus, profectus est ad iucundam quietem & silentiũ,
cum solos vigintiquatuor annos se pulchrè gessisset in hac inferiori & mundana mi-
litiã. In transitu verò cum accessisset ad Agaurorum monasterium, accipitur ab ijs,
qui illuc erant, monachis: & monasterij Præfecto Patri Gregorio aperit suum animũ,
quòd scilicet amet vitam quietam, & quòd velit solus sub Deo viuere, omnẽ huma-
nam vitans consolationem. Ille autem laudat quidem propositum: sed hæc dicebat
conuenire ijs, qui versati sunt in diuturniori exercitatione, & ad eius habitum quo-
dammodò peruenerunt. Ego verò tibi consuluerim, non eam primò vitam eligere,
quæ est remota ab omni hominum societate: sed cum viris pijs & monachis te prius
coniungere, & discere tempus & ordinem orationis. Deindè obedientiam doceri &
modestiam: & sic ad vitam accedere anachoreticã, nè si ad eam irrueris priusquàm
didiceris, cum te oporteret ferire, feriaris: & cum superare, supereris miserabiliter.

Cap. 8.

Anachore-
tis & solitu-
do quibus
expectanda.

Hæc cum ille monita audiuisset, illinc quidem recessit: cum venisset autem vespere,
hospitio excipitur à quodam viro pio & religioso, vt qui pulchrè eo gnosceret hu-
iufmodi habitacula, & caueret, nè vnquam diuersaretur in ædibus alicuius, qui esset
diuersæ à recta sententia. Cui cum animum aperuisset, quoniam erat adhuc omninò
ignarus literarum, abducitur ab eo in quoddam propinquum monasteriũ, quod vo-
cabatur Vrotelas: & cum in eo didicisset solam elementorum institutionem, cum in-
tellexisset hoc monasterium esse tumultu plenum, ascendit ad aliud monasterium,
quod dicitur Antidij: & cum illius Præfecto suum declarasset propositũ, docetur ab
eo, cuiusmodi sit palæstra in diuinis certaminibus, deprimere scilicet cogitationes, &
omnem altitudinem, quæ extollitur aduersùs Dei cognitionem. Cum duos autem
annos in eo perseverasset, & Dei patris David hymnorum triginta psalmos didicisset,
& ostendisset satis validas esse eorum anías aduersùs omnẽ insultum aduersarij, paulo-
post in celsis eum de iudicij transiit ad montem, qui supereminet. Totos er-
gò septem dies vacans orationi, petebat vt sibi appareret certus dux viæ, quam desi-
derabat. Septimò autem die, audit hic nouus noster Moses vocem desuper iubentem,
vt paratũ accedat ad montem, & assequatur id quod desiderat.

Cap. 9.

Dicit pri-
ma clemẽta
Iohãnicus.

Audit vocẽ
diuinitus
psalm.

Cum ergò ille hanc audiuisset, accessit ad montem, & quemnam locũ inueniret
aptum ad suam habitationem, vndique circumspiciebat. Ascendens ergò in montem,
incidit in duos monachos, quibus tunicæ quidem erant confectæ ex pilis, victus au-
tem erat ex herbis, quæ illic nascebantur, & tantus, vt solũ possent viuere, & vt tan-
quàm angeli in terra viuerent cum corpore. Eis ergò communicauit ea, quæ animo
versabat & meditabatur. Illi autem postquàm preces solitas Deo pro eo obtulissent,
sigillatim narrarunt de omnibus, quæ interrogabat, adjicientes quòd post quinqua-
gesimum annũ exercitationis, & circa ipsum finem vitæ, ei inferetur tentatio: esse au-
tem inuidos & malignos eos, qui eam sunt illaturi. Sed illis quidẽ labor in caput eo-
rum conuertetur: Tu autem, dicebant, nihil graue patieris. quod etiam postea dedu-
ctum est ad effectum, quomodo etiam suo tempore declarabit oratio. Sed cum hæc
prædixissent, & tunicam (eam lebetonarium vocat lingua illius regionis: est autem
ex pilis contexta) ei tradidissent, recesserunt, hoc aduersùs omnes insidias & insultus
fuit ei arma inexpugnabilia & fortissima, vt ille narrauit postea. Deindè cum illinc
emigrasset in montem, qui vocatur Cichalix, degebat sub dio & absque villo taber-
naculo.

Cap. 10.

Duo mona-
chi egregij.

Prædicunt
Iohãnicus
futuras ten-
tationes ei.

Iohãnicus
viuit sub
dio.

Cum Gregorius autem, de quo prius diximus, sancto rude excitasset habitaculũ,
vt esset ei paruũ tegumentum ab imbribus & niuibus, se in eo inclusit. Sed quoni-
am multi illuc accedebant, eum conuenire cupientes, & illi gratum & familiare si-
lentium interrumpentes, illinc discedens in quendam vicum Hellepontij, in quodam
monte nemoroso & adito difficili se collocat: in quo cum foramen quoddam angu-
stum

Cap. 11.

stum

- Degit in specu. 2^a Reg. 17.** **Mira eius abstinence.** **Cap. 12.** **Agnoscitur a quodā sibi familiari.** **Fugit ad alas latebras, nolēs agnosci.** **Cap. 13.** **Nota sancti viri cultum externum.** **Transit flumen, nihil madefactus.** **Cap. 14.** **Nota res miras.** **Liberat monacham a carnis rationibus, & eas in se recipit.** **Nouum genus domandę libidinis.** **Cap. 15.**
- Alum & profundū sub terra fodisset, in eo manebat, nusquam progrediens, nō habēs cornum cibi suppeditatorem, sicut Elias: sed cuidā caprarū pastori hoc committēs, vt ille vicissim ab eo maiora acciperet. A quo quidem pastore ipse singulis mensibus panem & aquam tanquā quoddam planē nouum accipiebat epulum. Tres totos annos silentio in eo transigens, precationis quidem curam gerebat & hymnotus ad Deū noctū & interdiū. Erat autē hoc eius opus, deliciaeque & consolatio. Hæc verba in ore habebat veluti quoddam condimentum, quæ assidue ab ipso caneantur: Spes mea Deus, refugium meum Christus, proteccio mea spiritus sanctus. Quocirca licet videre multos hoc pulchrum dictum ab illo acceptum, in ore ferre perpetuō.
- Cū sic ergo se haberet, & extolleretur talibus cordis ascensionibus, voluisset autem aliquandō venire in quandam domum oratoriam ex ijs, quæ illic erant, in qua multi erant congregati ex prædijis, quæ erant circuncircā, accidit vt conueniret etiam quidam ex eius commilitonibus, qui cū hunc magnum vidisset inter exercitatores, & ipsum non ampliùs esse existimasset, statim est recordatus veteris illius sui familiaris & amici Iohannici, illius vultus effigiem & stature magnitudinem reputans, etiāsi longa illa inedia, & voluntaria in lacu inclusio, multa destruxisset ex ijs, quibus poterat cognosci. Stabat ergo, illum perfectiùs memoria repetens: is autem ei magis magisque ille esse videbatur. Postquā verò in eum oculis curiosius coniectis, re vera cognouit hunc illum esse amicorum & familiarium amicissimum Iohannicum, eius statim collum circundans ardentè complectebatur: aperrè ostendebat, se pendere ab illius anima, ei lachrymæ distillabant præ gaudio, & in memoriā reuocabat veterem consuetudinem. Deinde ille quidem excurrit, reliquis socijs rem volens significare: Iohannicus autem volens magistratere, peruasit in montes Conturiæ, in quibus debebant feræ, seorsum cum Deo congregiendi.
- Cū tunc autem fortè fortuna venisset in adem oratoriam, incidit in virtū quendam & mulierem, qui conuenerant vt festum patrium peragerent. Qui cū sanctū vidissent, in primo occurso, illo insolito & terribili eius spectaculo obitupefacti, ne potuerunt quidem interrogare quisnam esset, nec omninō cum eo conferre sermonem. Erat enim vir satis quidem iustæ magnitudinis: pannis autem obsitus, & nudis incedens pedibus, & totus capillatus, & coma mirandum in modum promissa. Illi ergo cū sanctum sic vidissent affectum, affecti sunt timore. Ille autem placida & miti voce iussit eos esse bono animo, & ab illo timore recreauit. Deinde eos rogauit, quanam esset via, quæ rectā ferret. Illi verò dixerunt antè fluuium fluere, quō nō erat transitu facilis, & tunc maximè, cū tam multi imbres ad eum affluxissent. Tunc enim acciderat, vt vehementer plueret, & idē restagnaret fluuius. Ille autem cū circa mediā noctē surrexisset, (O pedes speciosos, o ingressum illū admirabile) aquā ascendit, nec fuit madefactus, & transmitit in continentem, quæ erat ex aduerso.
- Illinc autem venit in templū magistro Christo dilecti discipuli, quod erat Ephesi: ei autem statim sua sponte apertæ sunt portæ illius templi. Ille verò ingressus, cū Domino suas preces reddidisset, rursus egreditur: & cū esset egressus, protinùs clauduntur portæ, & rursus conuertitur in Conturiam, & conuenit quosdam monachas, matrē, inquam, cum filia. Quarum filia quidem iam erat defessa libidine: mater autem studebat admonitionibus motus eius carnis comprimere. Cū in eas incidisset sanctus, & propter puellæ vitium esset animo perturbatus, puella ad se vocata, iubet eam manum suam collo illius imponere. Quod quidem cū factum fuisset vt iusserat, rogauit vt puella quidem liberaretur à malo, quod eam vexabat: in se autem graue illud malum recideret. Atque illa quidem liberata à bello carnis, ordini monacharum se, vt priùs, restituit: In sanctum autem graue illud bellum excitabatur. Cū autem intelligeret turpes cogitationes eum ad facta non honesta impellere, inuenit draconem quendam ex serpentibus in quadam, quæ illic erat, spelunca, & ipsum statim præbet ab eo exedendum, vel per vim cogens inuitum eius corpus tangere. Malebat enim mori, quā animi sui nobilitatē voluntati carnis esse mancipatam. Atque ille quidē se præbuit draconi: malæ autē cogitationes, quæ sunt semina draconis, qui cadit in intelligentiā, protinùs recesserunt: & si qua voluntas carnis ei exhibebat molestiā, ea quodammodò tota flaccescebat & morte afficiebatur. Simul autē morte quoque affectū fuit statim ipsum animal: & exhinc aduersus omne genus feras, tam quæ sub aspectū cadūt, quā quæ nō cadūt, data est potestas decertatori.
- Aliquando enim ille quidem Dauidis psalmos dicebat memoriter: mouebatur autem

autem quidam aceruus lapidum, & sancti ad se attrahebat oculos. Cum ergo quendam maximum serpentem punice coloris ex eo vidisset apparentem, & quam in manu habebat, virga eum percussisset, eum nihil spirantem reddidit, & morte affecti. Deinde rursus quoque tempore hyberno ille quidem subterraneam quandam & obscuram subit speluncam: In ea autem habitabat draco, ut qui spelunca vteretur pro cauerna. Lucebant vero draconis oculi, & videbatur beatus pater ignem intueri. Neque enim priusquam esset expertus, putasset unquam draconem inesse in spelunca. Cum ergo visum sibi esset ignem in spelunca accendere, ligna collegit, & draconis oculis imposuit, ea volens accendere propter tempus hybernum. Cum is autem excussisset ea, quae fuerant imposta, intelligens pater esse bestiam, non fuit ignauo nec abiecto animo, nec villo timore est affectus, sed paululum declinans ad dexteram spelunca, nullum malum passus, versabatur simul cum * damone.

Interfici-
maximum
serpentem.

for. * draco-
ne.
Cap. 16.

Agebatur vero iam duodecimus annus, ex quo morabatur in solitudine homo Dei: venit autem ad eum a superis praedictio, ut illinc quidem migraret, habitaret autem in monasterio, quod vocatur Eriste, & habitum indueret monasticum. Nam cum tanta esset virtute, nondum vestem induerat monasticam: sed adhuc magnorum monastici habitus certaminum erant ea, quae dicta sunt, praexercitationes. Venit itaque aetate ad praedictum monasterium, & Stephano Praefecto monachorum, qui in eo erant, aperit reuelationem. Ille autem postmodum nihil cunctatus, solitas fundit preces, & sacras dicit orationes, & eum veste induit monastica. Tali ergo habitu monastico indutus, qui erat monachus vel ante habitum, aut etiam supra monachos, & a certaminibus se parabat ad certamina, & a laboribus procedebat ad labores, se includit in loco, qui vocatur Critama, & se ligat catena, quae erat longa sex vlnas.

Induit ha-
bitum mo-
nasticum cum
solitis pre-
cibus. Cap. 17.

Iam autem erat tertius annus, ex quo in eo degebat, & cum ei visum esset ire ad Chelidonem, ut conueniret virum quendam virtute insignem, (erat autem is magnus Georgius) venisset autem ad fluium Goram, incidit in draconem, qui cohibebat aqua fluentem, & transitum ei irrumpebat. Et eum quidem precatione & signo Crucis mortuum statim tradit aquis. Tres autem annos cum magno versatus Georgio, cum ab eo totum didicisset Psalterium, abiit rursus ad pastorem Antidij, cum Pachomio discipulo. Et cum illinc rursus venisset in monasterium Agaurorum, ascendit cum alijs monachis in montem propè situm, ut essent spectatores domus, quae in eo aedificabatur. Construebatur enim in eo monte quoddam habitaculum ijs, qui erant in monasterio, quod & volentibus maiorem conciliabat quietem & silentium, & perfectiorem cum Deo coniunctionem. Cum ergo venissent in montem, hircus insignis magnitudinis, alicundè è grege apparuit. Itaque qui cum hoc beato patre erant monachi, cum vidissent hircum, & eos inuasisse humanae quaedam cogitationes, animo versabant, quoniam modo eum caperent, & ut illius pellem in virem transfutarent, maximi faciebant. Cum in eo ergo inhabitante spiritu cognouisset pater ea, quae erant in mente monachorum, unum ex ijs, cui nomen erat Sabas, ad se vocans, iubet hircum ad se adducere. Illo vero interrogante, si in fugam fuerit conuersus, quomodo eum comprehenderet: Vade solum, o frater, inquit ille magnus: ille autem iubens venit, & te se querit. Conuersus vero ad alios monachos, rogauit an hirci pellis esset apta ad virem componendum. Illi autem, Maximè, inquit: & antequam hoc diceres, nos id cogitabamus. Interim autem ductus fuit hircus à monacho Saba, & pater vel in verbis ostendens benignitatem, transmittit rursus pecudem ad sua pasqua, non solum hinc commiserationem, sed etiam amputationem docens suarum voluntatum.

Signo Cru-
cis & preci-
bus interfi-
cit draconem.

Novit co-
gitationes,
suorum fra-
trum.

In hoc autem monte versans, ijs etiam, qui genere attinebant ad Imperatorem, (Nicephorus vero tunc Romanum administrabat imperium) praedicit eius mortem paulopost esse venturam. Nono ergo anno eius imperij erumpentes Hunni, Thraciam populabantur. Satis autem magno coacto exercitu, Imperator quidem eos prius vicit: Post haec vero, coactis copijs, Hunni vexauere Romanos. Quo tempore ipse quoque Imperator fauciat, cum imperio ipsam quoque finit vitam: sceptrorum autem & imperij haeredem filium relinquit Stauracium. Cum esset ergo Stauracius in imperio constitutus, ijs, quibus de morte Imperatoris Nicephori ab admirabili Iohannicio prius fuerat significatum, paulopost quam Imperator decesserat, recordati eorum, quae praedicta fuerant, accesserunt rursus ad hunc magnam patrem, & rogauerunt de filio eius Stauracio, an sit longo tempore victurus in imperio. Ille autem praedixit

Cap. 18.

Nicephorus
Imperator
ab Hunnis
occiditur.

rur-

Michaël obtinet imperium.
 rursus quoque celestem mutationem, & ut aiunt, rem esse in acie nouacula. Breue tempus intercessit, & imperio translato ad Michaëlem generum, euenerunt ea, quæ prædicta fuerant. Hic autem Michaël antequam perueniret ad imperiū, dignitatem habebat procuratoris palatii. Nō multo itaque post tempore Hunni rursus in Thraciam faciēbant incurſiones. Itaque Imperator erat valde sollicitus, quoniam modo & eos graui inuaderet exercitu, & quemadmodum eos malē haberet. Interim autē ille quidem Leonem Armenium præfecit orienti: Leo verò, qui iam diu maximo amore tenebatur imperij, hoc solū animo verfabat, quomodo eo potiretur: & quicquid non ad id tendebat, id paruum existimabat & non magni momenti.

Cap. 19.
 Cū ergo rursus bellum exortum esset aduersus Hunnos, & nec primò quidem cum eis conflisset Armenius, sua sponte tergis datis, Romanos affecit dedecore: ut simul quidē & Michaëli maculam inureret, & cum graui afficeret animi ægitudine. Cū ergo Leo hoc consiliū cepisset, & id fecisset, fraudeque & simulatione conciliasset animos militum, persuasit ut eum solum spectarent, & in eo solo spem salutis collocarent, ut qui imprudentius & inconsideratius in his rebus se gererent, & bonis, quæ habebant in manibus, stultē præferrent ea, quæ expectabantur. Leo ergo cū induisset personam beneuolentiæ in Imperatorem, simulabat se eum maximi facere & colere. Post illam autem cladem ab ipso de industria & voluntariē concepit, cū reuersus esset Michaël Byzantium, illo tempore proferens, quod iam diu parturierat, & qui intus erat, Leonem aperiens, ijs relictis, qui Romanorū agros populabantur, quā maxima potuit celeritate armatur aduersus suos, & ab ijs, qui aderant, renunciatur Imperator, & ad omnium clarissimam peruenit ciuitatem. Michaël verò vel intuitus ei cedit imperio, cū iureiurando ab eo accepto sibi prius cauisset, & fide dignis, ut putabat, promissis se munisset, quòd ei cum vxore & liberis permitteret agere vitam priuatam.

Cap. 20.
Perfidia eius in Michaëlem &c.
 Ille autem cū primū ascendit ad imperium, veluti omnium oblitus, & nihil curans eorum, quæ Deo se iurauerat, primū quidem Michaëlem & eius coniugem condemnat exilio: paulopost verò, habitu monachorum vel inuitos induit. Nō eouquē autem constitit: sed etiam paucis post diebus eos à se inuicē separauit, nec eos simul habitare sinit in regione, sed illum quidem in vnum locum, hanc verò in alium relegauit. Vide autem, quò procedat improbitas potestatem consecuta. statim enim qui & nomine & moribus erat bellua, in ipsum, pro dolor, Christum & eius imaginem rabie exagitur, multis afficit supplicijs veræ pietatis adoratores, ab ijs, quæ habebant, alienans & exterminans, quòd non Christi & eius sanctorum imaginem cum ipso conculcare in animum induxissent. Quamobrem Nicéphorum quoque sanctissimum Patriarcham, si non à sacerdotali deponeret reſtione, grane esse putabat, & sua amentia indignum & importunitate. Propterea ergo tum à sede dimouet, qui verè erat dignus qui regeret, quoniam nec luci quidem conueniebant tenebræ. Theodoro autē ex Natolia, cui erat cognomen Melissenus, ut qui esset ciuilem sententiæ & moribus similis, introducto, replet Ecclesiā magna abominatione.

Persequitur crudeliter eos, qui nolunt esse Iconomachi.
Theodorus Melissenus Iconomachus, fit ab eo Episcopus Costantinop.
Cap. 21.
 Illo autem tempore cū per montes Prufenſum magnus hic pater se exerceret, Guſias quidam, qui ipse quoque erat vnus ex ijs, qui vitam susceperant anachoreticam, & videbatur præstare alijs in monachorum certaminibus, & summus exercitator & amator virtutis ab omnibus existimabatur & nominabatur, & cū quis dixisset Guriam, adijciebat etiam exercitatore, ut potè quòd hinc magis agnosceretur, quā ex nomine proprio. Is cū videret se longè abesse à vera virtute Iohannici, & venerandam illam exercitatoris appellationem ad eum transire, ei dissecabatur & laniabatur animus inuidia. Dum autem inuidiam parturiret, eadem peperit. Quomodo autem, declarabit oratio. Ea enim versans in animo, & quarēs ad effectum deducere id, quod meditabatur, cum sancto de industria studet vitam agere, cū magnus Iohannicus propter maximam animi simplicitatem, Guriam supinis, ut dicitur, manibus accepisset & foueret. Ille autem in principio quidem magnam simulat pietatem, & erat virtutis histrio præstantissimus. Cū non aliò autem spectaret, quā ut latenter inuidiæ gratificaretur, sub specie propinandi, sancto venenum porrigit, cū ipse prius bibisset longè acerbis inuidiæ & malitiæ. Insidiosum autem sic potū poculum, sanctum multis affecit doloribus: sed qui per eum colebatur Dominus, non passus est eum diu vexari, nè nimis gloriaretur vitium aduersus virtutem. Sed in somnis missò præclaro inter martyres Eustathio, ei donat priorem habitum & sanitatem.

En quod parturit inuidia.

tem. Ille autem in honorem eius, quod tunc factum fuerat admirabiliter & præter opinionem, eadem oratoriam extruxit & monasterium: quod quidem exat usque in hodiernum diem. Neque enim ad liberationem solum à doloribus fuit ille dulcis somnus, & lætus ille aduentus martyris, sed ad maiorum miraculorum simul & rerum principium & fundamentum.

Aliquando enim in quadam nocte ille quidem volebat necessariò dare corpus quieti, vt se recrearet, promptiorique & alacriori animo rursus labores aggredetur. In quodam autem loco, qui illic vergebat ad Orientem, non in somnis, sed re vera videt aquam emitti copiosam & perspicuam, & multas cæcas pecudes illic stare, & ex ea bibere. Et ille quidem desiderauit scire, quidnam sibi vellent visio. hoc verò solum rescit ab ijs, qui in ea regione habitabant, quòd in eo loco prius ædificatum fuerat templum Dei genitricis. Cùm itaque venisset ad locum, qui sibi apparuerat, aqua quidem fontem non inuenit: cùm eum autem vidisset benè esse situm & pulchrum, & alioqui aptum ad Domini domum ædificandam, in eo pulchrum templum excitat, & cõstruit monasterium, cùm non pauci illic se totodissent, & ad certamen spiritale se prompto & alacri animo præparassent, & ab illo erudirentur ad virtutem. Sanctum ergò non fessit visio. Non enim ostendit id, quod factum fuerat, sed id quod erat futurum. Nam quòd in loco quidem, qui apparuerat, fuerit habitaculum matris Domini nostri, testabantur multi, qui ipsi hoc viderant oculis. Oues autem & aqua scaturiens, illæ quidem significabant sanctos, qui templo asidebant: hæc autem tuuissimum illud fluentum eius doctrinæ. Quòd ea verò essent orbatæ oculis, id ostendebat animæ eorum cæcitatem.

Interim autem dum Dei excitabatur habitaculum, erupit quidem pluuia: serpentes autem emissi è terra, moribus prohibebant eos, qui in illo laborabant. Sed ille quidem statim manus tollit ad cælum, Deum rogans: nubium autem crassitudo mutata est in summam serenitatem, & qui operi erant intenti, manebant illasi à nocimento morsuum. Quo quidem tempore, sancto quoque pro viribus opem ferente ijs, qui ædificabant, & ad tollendum lapidem manum porrigente, vipera emerit è lapide, & manum apprehendens, ab ea diu pependit, & immisit ei totam veneni acerbitatem. Sed nobis apparuit alter Paulus, etiamsi non primus, chori Apostolorum, sed eorundem, quibus ille, donorum potestate præditus. Nam ille quidem manum concutit: acerbæ verò illa vipera humi cadit, & erat ei manus illaesa, adeò vt non appareret, an fuisset omninò percussus. Sed non eouisque constitit vehemens eius contentio & studium, in ædificandis ædibus oratorijs, sed etiam opem tulit ijs, qui ædificabant, & post ædificationem conseruabat omninò suis precibus illasas ædes quas ædificauerat, habens perpetuò oculos ad Dominum, qui est eorum, qui ipsum timent, vires & firmamentum, euellens quidem è laqueo pedes eorum, non tradens autem in manus eorum qui affligunt, neque dedecore afficiens eos, qui sustinebant: quomodò licet videre in eo, quod est nobis propositum ad narrandum. Ipsum enim eduxit in tantam latitudinem ab afflictione, & ita leuauit grauitate corporis, vt quodam tempore suæ orationis, in sancto templo mentem suam omninò intendens ad sublimiorem contemplationem, sublimis cerneretur & glatus, & ne terram quidem omninò tangens, tanquam qui ad supernam vocaretur conuersationem, quam ille desiderabat.

Quidam enim Eustratius nomine, qui eandem vitam quam beatus exercebat, magno in eum erat zelo affectus, & incitabatur ad eius imitationem: & maximi faciebat videre ea, quæ fiebant à sancto. Eum ergò aliquandò secutus cùm esset, preces confuetas Domino redditurus, cùm se, vt potuit, abscondisset, nè ab illo videretur, & ibi permanisset toto tempore preceationis, stupuit quidem, quòd adeò ardèter & vehementer esset intētus orationi: stupuit autem etiam, quòd res diuina in eum ostenderetur: & quòd non solum spiritu, sed etiam corpore sublimis ab eo cerneretur, & assurgens à rebus terrestribus. Hoc ergò cùm cognouisset ille beatus, tantum absiit, vt eum propterea laudauerit, vt eum etiam curiosum aliquid fecisse sit suspicatus: & grauitè increpauerit, dicens: Non habitabit iuxta te malignus. Irà studebat seorsum inuocare Dominum. Quanam autem fuerint deinceps præclare ab eo gesta, ad eam iam transit oratio.

Mulier quædam cùm eam in orbem multi circumdedissent & inuasissent demones, & eam ad turpia irritarent desideria, cùm nesciret quam ratione vitaret periculum,

Extruxit vit
landus ec-
clesiam s.
Eustathio
martyri.

Cap. 22.

Visio S. Io-
hannicij.

Construit
templum &
monasteriu

Cap. 23.

Preclata mi-
racula edidit.

Act. 28.

Psal. 24.

Inter oran-
dum corpus
eius, iursum
aerolitur.

Cap. 24.

Eustratius
studet eius
imitari vitam

Psal. 5.

Cap. 25.

confugit ad Iohannicum, qui erat promptus ac paratus ad eam defendendam: & ei enunciat demonum insidias, & eo vitur adiutore contra aduersarios. Ille autem precatus est Dominum, nè mulier amplius vexaretur à demonibus: bellum enim se conuerteretur, & illa liberaretur ab animi perturbatione. Confidebat enim se posse eorum sustinere impetum, cum haberet manus doctas ad bellum, & ad arcum aeneum composita brachia. Ille ergò statim quidem precibus tanquam telis demones confixit, cum nec primum quidem eius impetum sustinuisset. Mulier autem fuit liberata ab animi perturbatione, & domum reuersa, Deo vniuersorum, & eius seruo Iohannicio, acceptam ascribebat salutem.

Magna vis
peccati eius
contra da-
mones.

Cap. 26.

Quid ergò, qui omnia audent, improbi & malitiosi demones? Non satis duxerunt se fuisse semel affectos ignominia, nec eis sufficit semel fuisse victos: sed missis insidijs, quæ structæ fuerant in foeminam, sanctum aggrediuntur, & quæ aduersus illam fabricantur, ea per turpes cogitationes ei contra inferre conabuntur. Quibus cum is ab initio dominari, non seruire, didicisset, vt qui esset vndique munitus armatura iuuenilium certaminum, eos rursus vincit, & eorum machinas ad nihilum redigit. Non hic autem solum, neque propter ea, quæ prius diximus, decertat aduersus malignum genus demonum: sed etiam puerum, qui aliquandò ab ijs in tempesta nocte in montibus nemorosis & inijs deducebatur & trahebatur, & iamiam erat ab eis è praecepto deturbandus, apprensus Sanctus (erat enim, si vel solum eis apparuisset, terribilis) liberavit ab insidijs, & deduxit in viam rectam.

Nota rem
miram.

Cap. 27.

Cum ergò sic perageret exercitationem, & inimicos, qui intelligentia apprehenduntur, facillimè prosterneret, erat in ore omnium, alio quidem narrante eius, quæ in exercitatione versabatur, vitam laboriosam: alio autem simplicitatem, & in sermonibus soliditatem, & magnam vtilitatem: in exercitatione verò gravitatem & constantiam: alijs autem enunciantibus eam, quam in demones habebat potestatem. Ille enim & verbis multa efficiebat, & valebat precibus. Cum ergò hæc se sic haberent, & tam multa de eo dicerentur, multos habebat illic accedentes & interrumpentes exercitationem. Deus enim eum posuerat ad acquisitionem salutis, vt magnus dicit Apostolus, vt qui in ipso viueret, vigilaret & dormiret. Quamobrè aliquandò quidem liberabat accolos à nocumento serpentum & ferarum, eas interimens & de medio tollens, partim quidem virga sua, partim autem signo Crucis: aliquandò verò à demonum insidijs & tyrannide liberabat eos, qui in eos incidebant, vt qui à Deo accepisset concurrentem cum voluntate potentiam. Cum ergò didicisset, quòd quæ est in solitudinibus molestia, parum aut nihil differt ab vrbium tumultibus, diligenter, conuenienter Domino, bonum persequens, rursus migrat in montem Thralicis, ardentius & fortius adhuc seipsum recreans, & ipse seipso quodammodo effectus magis strenuus ad certamina spiritalia.

1. Thess.

Signo Cru-
cis interficit
serpentes &
feras.

Cap. 28.

Nemo autè hæc audiens de magno inter exercitatores, inaniter cogitet, quòd non est verisimile eum vbiqùe ad eòdè refulsisse, qui animo præceperat in sanctas imagines impietatem, & eas aliquo tempore noluerat honorare. Si quis hoc admiratus fuerit tanquam incredibile & contra opinionem, is quoque prodigiosa existimauerit, quæ facta sunt à piscatoribus orbis terræ, & præ cæteris à Paulo, qui prius fuit persecutor Ecclesiæ. Ad gratiam autem videbitur etiam dictum esse à Domino illud, Qui credit in me, opera quæ ego facio, ille quoque faciet. Vbi autem pones illud quoque: Si habetis fidem, sicut granum sinapis, dicetis huic monti: Transi, & transibit: Si hæc ergò sunt euidens & certa veritas: ea etiam, quæ sunt omninò facta ab hoc viro admirabili, sunt aliena à mendacio. Sedenim redeamus, vndè digressi sumus. Cum fuisset in hoc monte Thralicis, non extendit tabernaculum, non fixit tugurium, sed sub dio & sine domo vitam agere constituit, vt qui magnifico tecto vteretur celo. Sed ne sic quidem viuens latuit, sed Eustratius quidam ex monasterio Agaurorum, eius amore captus, cum non posset manere in regione, (eum enim cogeat amor ille diuinus, & quòd valdè eum inflammaret studium sanctarum imaginum) cum ad eum accessisset, & nihil amplius expectasset, quàm consuetam precationem, statim est sciscitatus, an diù duraturum esset imperium Leonis. Ille autem videns eum magna animi affectione commotum, quòd pro diuinis imaginibus maximum caperet dolorem, (in eas enim erat impius hic Leo, vt si quis alius) & ideò properasse ad interrogationem, non substitit, neque responsum est meditatus, sed vt qui spiritus profunda scrutaretur, & haud ità diù abhinc futuram præsignificauit eius euerisionem, & prædixit futura.

Viuir sub
dio.

Nam

Nam non multò post eo de medio sublato, Michaël arripuit imperium: qui non au-
xit quidem persecutionem aduersus Christianos: fuit autem Ecclesiam esse sub hæ-
reticis, vt qui neque Iconomachorum hæresi omninò accesserit, sed in eius zelum ef-
fectus sit mollior, vt etiam multis videretur benignus: neque vllum Orthodoxum
dogma prior inceperit, adeò vt contingeret neque ipsum à vitio abstinere, neque sa-
lutem defendere: sed malitiosè potius hæresim quidem fuit crescere, fidem autem
Orthodoxam minui & diffuere. Et hoc quidem ita se habebat.

Postquam autem Leo fuit interfectus, venit rursus cum quodam alio Euftradius, Cap. 29.
diuino huic viro renunciatis euentum eorum, quæ ipse prædixerat. Contritum est au-
tem ab eis aliquantum temporis in sermone. Quidam verò Elias nomine, qui exerce-
batur non procul à sancto, ipsum magnum Iohanniciu excepit conuiuio, & eos qui
venerant simul cum Euftradio. Diuinus autem Iohannicius huius vitæ accusans vani-
tatem, & verbis ostendens, quàm esset instabilis & infida, communiter iubebat, vt se
procul remouerent ab vrbibus & vicis. Eliæ autem dicebat hoc magis conuenire,
quàm alijs. Is verò, De hoc, inquit, ô pater Iohannici, esto bono animo. vt maiorem
autem huius rei fidem faceret, dicebat, quòd in totis annis præcedentibus fuisset soli-
tarius, & se remouisset ab hominum congressione. Vnus itaque & alter dies præter-
ierat, ex quo hæc dicta fuerant. Ille verò monachus Elias ad eum accedens, postula-
bat eius preces, vt propter morbum, qui eum inuaserat, iret ad quoddam prædium,
quod emittebat aquas calidas. Cùm autem ille quidem nollet, hic verò instaret: &
postremò ad imbecillitatem fratris se demittens sanctus eum emisisset, vix potuit ad
aquas calidas accedere. Cùm eum autem liquisset animus, & ab ijs qui illic erant sub-
larus, in quadam cella, quæ erat ad montem, fuisset locatus, circa mediam noctem
excessit ex hac vita, prioribus bonis suæ exercitationis hanc solam habens gratiam,
quòd in hac extrema cogitatione ductus esset pœnitentia, quòd omninò cessisset
curationi corporis. Sed nobis reuertendum est ad magnum Iohanniciu

Hic vir diuinus solebat obire cum virga, etsi sermone potius, quàm virga, opus ha- Cap. 30.
beret aduersus suum gregem. Cùm is ergò aliquandò transiret per loca quedã transi-
tu difficilia, accidisset autem, vt ea illi è manu excideret, angebatur animo, quòd
virga periisset, nec eius inueniendæ vllam inueniebat rationem. Deindè cùm in ea
quærenda despondisset animum, flexis genibus consuetas preces reddebat Domino.
Illa autem rursus venit per ærem, & in sancti manum fuit imposta: & ille quid est sta-
tìm per quoddam arbutum antrum subijt, vt qui sibi quoddam gratum arripuisset
habitaçulum. Id autem erat breue admodum, & habitabatur à dæmonibus: qui post-
quam viderunt sanctum virtute quadam, quæ sub aspectu non cadebat, roboratum,
& vt dicit Paulus, in die malo, thorace iustitiæ & fidei clypeo gloriantem, fuerunt ira Ephes. 6.
omninò accensi, & ab ipso aliquid passi, ei quoque par pari referunt. Cùm verò ob-
scuris omnibus insultibus fuissent propulsati, eo valde munito precibus, tandem mis-
sis aduersus animam machinationibus, aperte aggrediebantur, irridebant, vocifera-
bantur, pulsabant, fugiebant, expectantes fore, vt ei afferrent terrorem: rugiebant,
in faciem inuadebant, mouere videbantur speluncam. Cùm autem ille nihil osten-
disset, quod esset pusilli & abieci animi: illi verò moto omni rudente suæ calliditatis
& malitiæ, postremò omnem spem abieciissent aduersus tanti viri virtutem & cõstan-
tiam, miserabiliter victi & in fugam conuersi. Quid nobis & tibi? Venisti ad nos torquen- Marth. 8.
dos ante tempus? ij quoque ad ipsum clamabant, quomodo etiam meo Iesu ij, qui
aduentum illius non sustinebant. Cùm autem speluncam vel inuiti reliquissent, non
poterant inuenire aliam quam habitarent. Vbi què enim adesse sanctum visione ap-
prehendebant, persequentem & fugantem, & eos increpantem, tanquam feras ali-
quas arundinis. Sic sine iniquitate currens dirigebatur, & excitatus ad occurrentem
inimicis, inueniebat Deum præuenientem, ipsum quidem circundantem misericor-
dia, malos autem malè perdentem. Et à quanta quidem turba & molestia, dæmonum
fuga liberauerit eos, qui erant in monte, in quo habitare, vt dicit Psalmographus, ipsi Psal. 67.
Deo complacuit, illis scribendum & beneficium literis mandandum relinquamus.
Nos autem conuertamur ad ea, quæ deinceps sequuntur.

Cuidam Senatori agrotabat vna ex suis filiabus, membraque erant ei soluta, cùm Cap. 31.
esset pia, & Christianam seruaret religionem. Qui autem sancti sororem duxerat vxor-
em, aduersus Christi imagines grauer furebar, & in eas inuehebatur. Accedens au-
tem beatus, illam quidem precibus & signo Crucis à graui morbo liberauit: hunc
verò, Precibus & signo Crucis sanata palyticam.

verò, cum admonens non posset persuadere, ut à graui illa abstineret infania, traxit ad disciplinam, & viscerum despecta cognatione, & sui sanguinis oblitus propter veram religionem, precibus eum orbat oculis. Ità zelus pietatis & veri Dei cultus, gloriatur etiam contra ipsam naturam: & verum in Deum desiderium, est validius necessitate cognationis. Nam illam quidem, etiamsi genere ad eum non attineret, quoniam tamen Christianam obseruabat religionem, à morbo liberauit: hunc autem, etsi fororem duxisset in matrimonium, quoniam cum diuinis pugnabat imaginibus, visu priuauit, & æquum censuit, ut oculi qui erant manifesti, calcigaretur pro ijs, qui non cernebantur oculis. His par est illud addere.

Nota miraculū in contemptorem sacrarū imaginum,

Cap. 32.

Huic magno patri erat studio, si quos ad se audiebat ascendere, è monte descendere, & eis obuiam procedere. Cur hoc faciens? Magnam in ascensu ressecans vexationem eorum, qui ad ipsum ascendebant. Est enim asper & accliuus ad montem ascensus, & non facile nec expeditum iter præbens ascendentibus. Aliquando itaque is, cui obrigerat Chalcedonis pontificatus, & cui Nicea, Petrus & Theodorus, Præfor. * vterq;

for. * vterq;

ctus insignis gregis & studij, cum Ioseph & Clemente ad ipsum ascendebant. Hoc autem cum cognouisset sanctus, volens eorum magnā leuare viā molestiam, ad eos descendit è monte. Cum verò hominis Dei essent partes, & facere & dicere ea, quæ essent Deo grata, in sermone, quem ad ipsos habuit, censebat humilitatem esse præferendam omnibus virtutibus. Postquam autem ad cibum sumendum iam accessissent: Nè conturberis, inquit, frater Ioseph, sed sis paratus ad exitum. Hoc quidē tunc sic dictum, quidnam sibi vellet, dubitabatur ab ijs, qui audiuerant. Cum autem post decem & octo dies Ioseph è vita excessisset, rectè intellexerunt quid sibi vellet, quod magnus dixerat. Diuinus ergò hic pater sic se habebat, & tantam gerebat curam fratrum vtilitatis, ut omnia ei parua viderentur & nullius precij, nisi etiā suam animam

Prædicat cuidam obitum eius,

Iohan. 10.

poneret pro fratribus: in hoc quoquē meum imitans Dominum, qui, cum esset Pastor, & non mercenarius, animam ponebat pro quibus.

Cap. 33.

Iam agebatur quidem quintus annus imperij Michaëlis: quartusdecimus autem, ex quo Bulgari fecerant expeditionē & decesserat Nicephorus: à quo tempore multi Romanorū, cum patria libertate amissa, detinebantur captiui manibus Bulgarorum.

Charitas ei in proximū quanta.

Venit itaque in mentem illi benignæ & clementi animæ, si quo modo eos posset educere à laboriosa illa & afflicta vita. Interrogans autem, accepit carcerē illum, in quem illi erant coniecti, esse obscurum & tenebrososum, adeo ut eis visueneret agrè ferre, quod non cum patria vitam quoquē amississent: quod quidem eum magis angebat. Huic ergò proposito omnibus postpositis, relinquit quidem illam gratam & solitam viuendi rationem: & via, quæ intercedit, confecta, non curauit custodes, qui eos circumfidebant: sed non visus ad eos accedēs, statim pro omnibus copijs vsus est figura

Nota hic re sanè admiratione dignissimam,

Crucis: & ea perfractis vinculis & claustris portarum, tanquam ab inferis & umbra mortis, quomodo meus Iesus, reuocat eos, qui illic sedebant: & potat non aquis, sed sermonibus salutaribus viuificæ doctrinæ, admonens, nè essent sicut patres eorum, generatio peruersa & exasperans: sed deinceps spem in Deo ponerent, & non obliuiscerentur eius remunerationum: præterea autem filijs quoquē nota facerent illius mirabilia. Deinde cum in luce, sicut Moses, tota nocte eos traduxisset, vsq; ad nostros fines eos transmisit & conseruauit. Cum autem vim afferrent & vrgerent ijs, qui seruati fuerant, & quis es, o homo Dei, sæpè rogarent, non celauit quidem nomen: dixit autem, se hanc gratiam soli Deo ascribere.

Cap. 34.

Cum hoc nescio an sit conferendum id, quod vsuuenit ijs, qui fugiebant ex Aegypto. Nam illorum quidem inimicos aqua obruit: hi autem cōsecuti quod optabant consequi, nulli fuerunt causa calamitatis, sed & hi domum redeunt, & sanctum rursus excepit grata illa quies & silentium in monte Thralicis. Illo autem tempore Inger ille, non fecus ac vernis floribus, florebat laboribus exercitationis. Hinc factum est, ut crearetur Antistes Nicenæ ecclesiæ. Cæterum is non habebat fructum rectæ fidei.

Inger Nicenæ Episcopus Iconomachus,

Huius decessum cum præsciuisset Pater, quodam monacho ex Eliæ altaribus (is erat Basilius) ad ipsum emisso, mendacio & umbra dimissa, iussit eum tandem adherere veritati, etiamsi stultissimus ille Inger, in improba Iconomachorum heresi commoti statuerit miserabiliter.

Cap. 35.

Sed cum ad hunc locum peruenit oratio, illud mihi venit in mentem. Nauigauit aliquando sanctus, adoraturus S. Theophanis tabernaculum, quod est in Sigrjana. Illinc reuertens, & lacum præternauigans, qui est ad borealem partem Apolloniadis, appulit

appulit Thaso. Qui in illa autem vitam susceperant monasticam, & omnes accolæ grauiter vexabantur à serpentum, qui in ea erant, multitudine. Ijs enim repleta erat insula, non paruam afferens dampnum habitatoribus. Cùm ergò sanctus in ea esset, veniunt ad eum omnes, qui habitabant insulam, & supplices ei pròcidunt, postulantes & rogant, vt eis opem ferat, vt eos, quoad eius fieri poterit, liberet à nocumento serpentum. Et ille quidem miseretur eorum calamitatis, & veluti quædam tela, quæ torquentur in serpentem, emittit preces: illi autem protinus proserpunt è suis cauernis, & relicta insula, se in maris profundum projiciunt. Atque noster quidem Iesus in aquis contriuit capita draconum: Illius autem discipulus, & quoad eis fieri poterat imitator, per illas ipsas eos suffocauit. Precibus iherosolymitanis à serpentibus

Ab hoc tempore profectus est ad alium locum quietis ac silentij: simul autè cum eo profectus quoquè est Daniel, qui præerat monachis, qui erant in Thaso. Cap. 36. Ei verò erat frater monachus, cui erat nomen Euthymius, cui etiam dicitur pater prædixisse non multò post futurum decessum, sic dicens: Frater Euthymi, sis paratus. mox enim ad supernam proficisceris peregrinationem. Et sic quidè dixit Euthymio. Ipse autem cùm voluisset ingredi antrum quoddam breuissimum, & quod vix sufficiebat ad habitandum, incidit in dæmonem, qui erat prioribus longè sceleratior. Ab illo enim spelunca appellabatur Toparcha. Qui cùm non ferret habitare cum Iohannicio, niger & terribilis accessit ad Danielem, vt eum quidem terreret: ille autem accepto quoquè Iohannicio recederet. Sed ij, vt qui sibi confiderent, erant interriti, & illius fugam potiùs expectabant. Cùm ergò vidisset malignus eos adeò fortes & còstantes, Danielis quidem pedibus circunvolutus, admirabilis autem Iohannicij lateri plaga imposita, ei quidem tantum dolorem attulit, vt esset mutus totos septem dies: ille verò statim euauit. Sed sanctum quidem rursus accipit mons Thralicis. Dæmò magis illi dolere affert.

Si quid autem, postquam illinc abièrat, molesti aliquid acciderat ijs, qui erant in monte, id rursus totum de medio ablatum est eius aduentu. Et nunc quidem cruce, quæ nocumentum afferebat oleribus, precibus & signo Crucis fugabatur à circuitu nunc autem ijs, qui illuc accedebant, mors præsignificabatur. Et illi quidè rebus suis prouidebant, & se parabant ad excessum: malignus autem & hostis humani generis, lupus erat, vt dicitur, frustra hians. Ità etiam cuidam viro Isacio, qui femina in seruibat monacha, quoniam prædictum fuerat à sancto, fore vt mox ad eum veniret vitæ finis, & idè oporteret eum se parare ad decessum: ille autem negligenter viueret & remissè: deinde etiam rursus ad ipsum Dei hominem ascendisset: Cur, inquit, adhuc mundanis occupatus sollicitudinibus, nullam futuri curam geris? Sed ille quidem partim à domina coactus: partim autem etiam sua sponte inductus, (in possessionum enim cura gerenda, erat valdè vitilis) ad nihil est excitatus eorum, quæ oportebat, neque sibi vltimum parauit viaticum. Non multò post autem morbus & necessitas, quæ eum inuasit, fecit vt & monasticum indueret habitum, & ei, pròh dolor, mortem attulit cuestigiò. Sed quòd attinet quidè ad Isacium, necessitati, non volùtati, quispiam id acceptum tulerit: huic autè magno patri verè paternam adscripsit affectionem, quòd ei mortem prædixerit, etiamsi ille nihil muratus, in priori foecordia sit mortuus. Cuidam mortè prædicit, hinc nò se corrigens, subito moritur.

Sedenim hinc quoquè nota fiunt omninò ea, quæ iustus faciebat vel per trāsitum. Isacij domina, cùm esset & monacha, sicut à me dictum est, & vetula, & præfecta monasterij Clubiorum, ad ipsum aliquandò ascendit simul cum filia preceationis gratia & benedictionis. Ille autem accepto baculo, quem mater manu tenebat, tradidit in manum filie. Conturbata ergò mater puellæ, dixit: Mihi, pater, magis conueniebat baculus, qui corpus meum fulcit ac sustinet magna ex parte propter senectutem. Ille autem nihil ipsi omninò respòdens, reipsa significauit futurum. Paulò post enigmilla quidem è vita excessit: hæc verò prouecta fuit ad præfecturam monasterij. Abhinc autem hic admirabilis Iohannicius migravit ad montem asperum & arduum, qui appellabatur mons Corui, vt potè quòd sancto prædictum fuisset ab ijs, qui in solitudine ei occurrerant, Monachis, & dederant lebitonarium, eum aliquandò venturum ad eum montem. Sed quanam sunt, quæ ab ipso, vel ab eo potiùs, qui in ipso habitabat spiritu, in eo monte facta sunt admirabiliter? Nò verbis, sed factò indicat quòd futurum erat.

Palcebant quidam in ipso oues, & cùm quasdam ex eis amisissent, ad eas quærendas montem obibant in omnem partem. Eos sanctus neque vnquam auditione acciperat, neque visu cognoscebat. Cùm ergò in eos incidisset, & nomine vnumquenque vocabat, & viam, quam ipse ignorabat, (neque enim omnia omninò scire sancto con-

cedit spiritus sanctus, iubebat docere. Et illi quidem viam ostenderunt: ille autem refert gratiam, nempe pecudū inuentionem, & iubet eos ire in solitudinem, & oues illic esse inuenturos. Cū in eam ergo venissent, sicut ille iusserat, offendunt oues errantes, præter omnem eorum expectationem, idque cū sapè in eis quærendis laborassent, etiamsi tunc non potuerant in eas incidere. Quocirca id acceptum ferebant illius viri viæ ignorantia, quòd digni essent habiti, qui eum conuenirent, & cum eo colloquerentur. Neque enim, qui in eum incidebant, ipsum videbant, nisi ille voluisset, & vt sequenti Eustratio esset exemplar humilitatis, si non videretur ab ijs, qui incidebant, ad ipsum conuersus, dicebat: Precibus tuis, o frater Eustrati, ne ab ijs quidem sum conspectus.

A nemine est vitus nisi volens.

Cap. 40. Cellam sibi cõstruit angustissimā, maioresq; labores suscipit.

Cū autem ascendisset in montes Antidij monasterij, qui quotidie in rebus diuinis extollebatur, & cellam ædificasset angustissimā & breuissimā, prioribus maiores suscipiebat labores virtutis, & dignus habebatur maiori contemplatione. Corporis quidem certè afflictionem existimabat esse alimentum animæ. Hinc factum est, vt multis rarò fuerit manifestus, quomodò etiam habuit multos eius vitæ amatores. Satis enim erat, si vel solum videretur, ad acre quidem desiderium eorum, qui videbant, animis instillandum, & immittendum zelum æmulationis, & ad vir utem excitandum eum, qui esset vel hebetissimus. Porrò autem cū vnus ex ijs, qui tunc erant magistri, coniunx (erat verò is, vt opinor, Stephanus) ancillarum improbitate, & curiosis ac maleficis artibus esset emotæ mentis, seipsam tradit medicis. Multa quidem manus medicorum, & medicamenta innumerabilia, plura artis adiuuenta. Postquam autem cognouit se inutiliter laborare, statuit quidem alijs vale dicere: ad magnum verò confugit Iohannicum. Ille autem precatioe quidem dat mulieri fanitatem: hanc autem ab ea petit mercedem, vt ea in Dei portas ingrederetur in confessione & hymnis, & ijs qui offenderant, peccatum remitteret.

Sanat infanam. Plal. 99.

Cap. 41.

Viro sancto obitum eius significat.

Item alteri.

Hic omni ex parte bonus, vt ad alium transeant, cuidam nomine Stephano, viro quidem exercenti virtutem & iusto in omnibus vijs suis, qui, quæ erant in anima, ei multò antè dedicarat, cū post longum tempus venisset ad eum visitandum: Esto, inquit, o frater, paratus ad exitum. Is autem cū cõieciisset, quidnam sibi vellet quod dictum fuerat, quoniam quòd ad eum quidem attinebat, iam erat paratus, vt qui super fundamentum virtutis, quod præcesserat, diligentius operædificauerat, paulopost prompto & alacri animo hinc excessit, post excessum innumerabilibus resplendens miraculis. Ità etiam Thomæ, qui eum sequebatur, & eius labores ad virtutem, & humilitate superabat alios, significauit, quòd ex improviso esset in morbum casurus. & quòd morbum mors quoquè esset cõsecutura. Hac ergo prædictione is simul & animo magis fuit excitatus ad exercitationem, & subit finem vitæ. Ità etiam cū eum, qui præerat monasterio Agaurorum, cognouisset se adiūxisse hæreticis, (iam autem à præfectura excesserat Eustratius, vt qui viam declinaret impiorum) cū post vnam & alteram admonitionem vidisset eum non desistere ab hæresi, Quoniam, inquit, te sæpè ad fidem orthodoxā deducēs, o Antoni, (itā enim vocabatur) inueni te reuocatu difficilem, hoc tibi dico postremum: Si non amplius peccare perrexeris, sequens eos, qui sunt diuersæ opinionis: sed eam etiam, quæ à Domino tibi afferenda est, disciplinam grato animo sustinueris, non minima merces tibi reponetur. Hæc dixit iustus: & statim altera pars corporis Antonio flaccescens, fuit quasi morte affecta. Quadraginta itaq; totos dies cū magno animo eam tulisset disciplinam, & nec minimum quidem verbum cõtemptus ex ore emisisset, & nec hæreticis deinceps esset assensus, è vita excessit, maligni effugiens artes & machinationes, & parua castigatione aduersus eum referens victoriam, & victor fuit renunciatus, & corona redimitus. Sic ille Dei extendit benignitatem & clementiam: tam certò sponondit veniam ijs, quibus erat quidam paruus fomes poenitentia: eo autem, quòd venientem corporis mortem præsignificabat, aperte efficiebat, nè homines morte animæ morerentur.

Nota vt quædam ab hæresi Iconomachosū reuocet.

Cap. 42. Consuli impetrat, nè facile irascatur.

Sed ad alia me vocat oratio, & ad ea accedo. Constantinus quidam creatus Consul, solebat quidem venire ad hunc virum admirabilem. Is autem illi rursus hoc vicissim reddebat, quòd eius orationibus conseruabatur ab ira alienus, neque propter aliquid, quòd accidebat, facile mouebatur aut excandescere. Is erat aliquandò ascensurus ad magnum Iohannicum. Cū autem accidisset, vt ministro acriter irasceret, eum ira abripit, & manu repente famulū percutit. Deindè cū ad se redisset Constantinus, valde cruciabatur animo, quòd ab ira fuisset superatus, & ad magnum hunc

hunc patrem accedens, rem ei renunciat. Ille verò seriam & conuenientem ei infert, increpationem. Consul verò tanquàm filius, qui à patre mandatum acceperat, ab illo tempore si quandò sensisset se longius efferri, quàm conueniebat, apud se dicebat: Cessa ab ira, & vince animum. Statimq; verbum res ipsa sequebatur. Nam & sensim ab ira desijt, & rursus ad se redijt. Atq; quod à sancto quidem factum est in Constantinum, fuit huiusmodi. Quod autem in filium eius, iam dicam. Ascendit is quoq; aliquandò ad huc Dei seruum, cum pater id ei iussisset. Lingua autem ei lababat, & balutiebatur. Cum ergò cum sancto sermones contulisset, intelligens ille, quòd in dicendo titubaret, iussit ei linguam porrigere. Hoc autem factum fuit, sicut iussit. Ille verò implorato auxilio eius, qui potest facere, vt aperte & distinctè loquatur, simul quidè effecit, vt adolescenti esset linguæ instrumentū promptum & expeditū: & effecit eius animā ad Dei exequenda præcepta viuidiore, & ei immisit bonorum æmulationem.

Adoleſcēti
bābo obui-
ner disti-
ctè loquēdi
facultatē.
Cap. 43.

Sed eum quidem, quòd talibus esset dignus, talibus est remuneratus: in aliorū autem cum venisset conspectum, ab eis tamen non cernebatur. Aedificabatur enim in monte Baptistæ & præcurſori quoddam templum, cuius vitam hic æmulabatur. Forma autem ædificij à magno Iohannicio fuerat descripta ijs, qui ædificabant. Cum ergò sancto visum esset aliquandò venire ad contemplandum ædificium, vt videret an opus procederet, vt constituerat: cum ad eum locum venisset, accedunt etiā ad eum quidam alij, vt virum admirabilem simul & viderent, & aliquo eius sermone fruere-
tur. Cum ergò illuc venisset Iohannicius, qui iuuenili erat exercitatione, & illi etiam venissent, ille quidem stabat iuxta ipsos, considerans quomodò procederet ædificiū: Illi verò videntes eum, tamen non videbant. Deindè ille quidem cum vidisset ædifici-
um, rursus conuersus est ad speluncam. Illi autem in loco asidebant, expectantes quandò esset venturus. Quidam ergò ex ijs, qui erant cum ipso, monachis (is autè erat Iohannes) cum rem cognouisset, existimat hoc eis visum esse molestum, & sancto di-
cit: Non oportet eos, qui propter te tantum iter confecerunt, reuerti tua non conspècta virtute. Scis rem esse molestam, & quæ cor ipsum tangit medium. Sanctus verò laudauit quidem illorum institutum, & pro eis est precatus: conuersus au-
tem ad monachum: Quomodò à nobis, inquit, fieri possit, quod Deo non vide-
tur? Nam ego quidem stabam sine vllò tegumento in medio oculorum illorum: Illi autem, si Deo id ità visum esset, me omninò vidissent, etiamsi me abscondissem. Postquàm hæc à sancto audiuit monachus, eis significat. Illi verò reuertuntur, nihil agrè ferentes. Et hoc quidem est eiusmodi. Sed illud quidem quomodò non est narrandum?

Stat in me-
tio hominū
inuisibilis.

Theodorus quidam, qui modò vitam susceperat monasticam, cupiebat de rebus sancti discere ab ijs, qui ad ipsum ventitabant, & quænam esset eius vitæ ratio, & cuiusmodi adspiceretur: & quidnam faceret aut diceret: vt si nihil aliud, at de Iohannicij quidem certè rebus posset narrare, & hinc memoriam suis relinqueret posteris, cum ij, qui hæc ab illo audiuerant, suis rursus narrarent posteris, quòd hæc & hæc ab hoc aut illo audiuisent. Cum autem narraret aliquibus, quæcunque audiuerat, illi autem dicerent hæc non esse admittenda citra examinationem: Sed horum, dicebant, effectorem, si velis, videbimus. Ille autem statim fit eis dux itineris, & rursus ascendunt ad sanctum, & eum alloquuntur. Cum verò sermo ab eis produ-
ceretur, vrsa, quæ alicundè è sylua eis apparuit, conturbat eorum animos. Ille autem iubet eis ipsi panem porrigere, & hortatur, vt ab illo magno timore recreentur, re-
cordantes eius, qui dedit potestatem concalcandi leonem & draconem, qui quidem sunt vrsò longè terribiliores: & illorum quidem animos liberat à metu, vrsam autem iubet reuerti ad sua latibula. Hoc quidem sic factum fuerat, & finito sermone, illi re-
cesserunt, nihil aliud habentes in ore, nisi magnum Iohannicium. Hinc factum est, vt essent acres ad virtutem, & ad similem zelum incitarentur, & dicerent monacho Theodoro: Non ex tuis verbis credimus, sed ex ijs, quæ ipsi audiimus & vidimus, vt dicit Euangelista. Hæc ne sufficiunt, an ex rebus sancti vultis alias adjiciamus? Sed quomodò, si hæc silentio dederimus, non pulcherrimarum rerum detrimento pios affecerimus?

Psal. 90.
Vrsa obedit
viro Dei.

Iohan. 4.

Cum vellet aliquandò pauperibus oleum suppeditare ad cibum: (multi enim pau-
peres sæpè illuc accedebant, quibus etiam præbebat quidquid habebat) Cum ergò vellet aliquandò eis dare oleum, (hoc enim tunc habebat) iubet monacho, qui ei in-
seruiebat, afferre duo vasa, vnum plenum, & alterum inane. Ille autem alioquid quid-

Cap. 45.
Benignitas
eius in pau-
peres.

dem existimabat superuacuum afferre vas inane. Quid enim, apud se dicebat, opus est inani, ubi est plenum? tamen cum non posset transgredi patris mandatum, hæc duo ad ipsum attulit, nempe plenum & inane. Cum autem forte fortuna contigisset, ut vas plenum esset perforatum, oleum verò effunderetur, erat perplexo animo monachus. Cum autem id ei venisset in mentem, transmutat oleum ex pleno in inane: & sic indigentibus datum est ad misericordiam. Tunc cognouit monachus prophetice dictum fuisse à patre, ut simul cum vase pleno afferret alterum inane. Hinc erat ei vultus confusus, quòd sciret se aliquantulum dubitasse de mandato patris. Ne illud quidem æquum est prætermittere.

Cap. 46.

Precibus & signo Crucis pellit morbos extraneos.

Absens curat febricitantem.

Cap. 47.

Theophilus Imperator avarus & Iconoclasta. Infideliatur Catholicis.

Subitamors Iconomachi exactoris.

Cap. 48.

Predicit eundem monacho sibi futura.

Magnus hic Pater cum toto vitæ tempore se præclare & admirabiliter exercuisset, non solum post vitam, sed etiam cum esset in corpore, fecit multa admirabilia, & quæ erant præter opinionem. Non enim dæmones solum eum formidabant, eius non ferentes præsentiam: sed morbi quoque, qui mortem minabantur, eius precibus & signo Crucis soluebantur. Eius quidem certè familiaris & amicus Eustratius graui morbo affligebatur, sanguinem vomens ex intestinis. Ille verò, cum id ei prius significasset Eustratius, veniens sistit quidem sanguinem, ipsum autem iussit esse bono animo. Eustratius ergò cum viri aduentu à morbo conualuisset, transit ad Leucadum habitaculum, quod solent vocare Metochium, se volens defessum afflictumque recreare, & aliquod adipisci solatium. Res autem ei contra cessit, & incidit in calamitatem longè priori grauiorem. Vehemens enim cum adorta febris, acriter laniabatur, & vocem ei adimebat: donè recordatus præclari inter eos, qui se exercebant, Iohannicij, ei tanquam præsentis supplex pròcidit, & rogauit, ut à morbo præsentis liberaretur. Interim autem ad dormiendum conuersus, cum visus esset videre magnum Iohannicum adstantem, colloquentem, confirmantem, morbum superauit: & salutem illi acceptam tulit, quem habuit eum lætificantem à iuuentute, & tunc liberauit à calamitate.

Me iam pridem volentè oratione prætercurrere, non sinunt quæ sequuntur. Nam sceptrum quidem Romanorum tenebat Theophilus. Ille autem congerendo auro totus inhiabat, & ab eo superabatur, & alioquin non ferens esse Christianus, & se impiè gerens in diuinis imagines: & quomodo potestate, ita etiam Iconomachorum dogmate alios superans, talem laqueum abscondit omnibus Christianis. Scribis & exactoribus omnem simul vicum occupat, volens facere duo, quæ sunt pessima: nempe & avaro suo gratificari animo tributorum exactoribus, & sibi fieri manifestum vnumquaque, qui doctrinam sequebatur Orthodoxam, ut & eos vi caperet, & efficeret, ut vel iniuri adiungerentur hæresi Iconomachorum. Cum ergò hic vir diuinus incidisset in quendam exactorem: Quid hæc sibi volunt, inquit, o frater? Rex te iam accersit factorum tuorum redditurum rationem, & ne sic quidem intelligis? Iam enim imminet & vget, ut vides, iustitia, & nisi improbam hanc mentem mutaueris, peribis quidem miserabiliter, miserimè autem punieris. Atque ille quidem dicebat eum, qui est in cælis: exactor autem putabat suum Regem eum accersere. Lætus itaque iam erat & bona spe præditus, ut qui sciret, quòd propter tributa diligenter exacta, esset apud Imperatorem magna consecutus. Eius autem spem irrisit futurum, & ea, quæ à Sancto dicta fuerant, finis est consecutus: & statim nouacula iræ Dei inebriata, excidit exactorem, ut immortales illæ post mortem poenæ de eo sumantur.

Reuoluens itaque aliquis ea, quæ à Sancto prædicta fuerunt, & quammaximè perscrutans, ea nunquam inuenit excidisse à veritate. Nam cum aliquandò duo simul venissent in domunculam, in qua ille erat, ut magnum conuenirent Iohannicum, (Petrus & Plato erant eorum nomina) postquam ille eos satis instruxit ad virtutem, alter rogauit Sanctum, ut ad ipsum veniret singulis annis: & eius aspectum dignus esset qui consequeretur, & illo, qui fuit instar mellis, frueretur sermone. Ille autem, Deceterò, inquit, etiamsi velles, non me videbis amplius. Is ergò apud se dubitabat, quidnam obstaret, quo minus ad sanctum ascenderet: & considerans, nihil inueniebat, quòd ad illum aduentu reputaretur præstantius. Non multò post autem quidam ad eum ascenderunt. Volens ergò ipse quoque cum eis ascendere, quoniã ille quidem pedibus, illi autem equis iter ingrediebantur, defessus domum redijt. Hinc factum est, ut grauius animo angeretur, quòd ei accidisset, ut frustraretur proposito. Cum itaque non multò post ad se redijisset, rursus conatus est ad eum ascendere, & rursus fuit prohibitus ab ascensu. Deinde cum sæpè, aliàs alia incidente difficultate, se re-

se repulsum esse cognouisset, & recordatus esset eorum, quæ à sancto ei dicta fuerant, mansit apud se, rem adscribens Iohannicio, diuina quadam prouidentia, ad uilitatem omnia dispensante.

Aliquandò rursus qui omni ex parte bonus erat Iohannicius, cum esset in ocio, & se totum dedisset orationi, dixit se videre quendam Petrum, qui tollebat in caelos, & circumdatum gloria quadam & luce ineffabili. Illi autem Petro fuerat commissa praefectura cuiusdam monasterij. Illo verò tempore, quo vir admirabilis dignatus fuit hac contemplatione, contigit ut is à corpore disiunctus, spiritu ad caelos ascenderet, & ex hac vita migraret. Nihilominus autem admiranda quoque est eius loquendi libertas apud Imperatores. Neque enim solum lætabatur probris pro Christo affectus, aut patiens persecutionem: sed cupiebat etiam pati maiora, rectè sciens, quòd per ea, maiora consequeretur. Hinc discipulorum Christi loquendi libertatem, & pro Magistro acceptas plagas ducebat esse beatas, perfectum gaudium illud nominans, cuius ij fuerunt participes.

Duos itaque viros illustres, & quos sciebat esse praeditos maiore dicendi facultate, quam alios, cum ad ipsum misisset Imperator, rogauit an oporteret Christi honore figuram. Cum is autem ad hoc diuine, & non cum mundana respondisset persuasionem & sapientia, tantum abfuit, ut qui missi fuerant ab Imperatore, aliquid adducerent contra ea, quæ ab ipso dicta fuerant, ut relictis ijs, quæ prius tenebant, rectè & ut eis exposuerat, pietatem & veram didicerint religionem. Cum ad sanctum autè rursus uenisset Eustratius, praefectus monasterij Agaurorum, quoniam res Dei & ecclesiarum erant tunc mundanis perturbata fluctibus: Quousque, dixit, res Ecclesiarum non reddentur Ecclesijs? Quousque augebuntur res persecutorum, & immanes eas lacerabunt bestiae? Ille verò, Parum, inquit, sustine o frater, & intelliges Dei potentiam. erit enim quidam Methodius, qui tenebit eius clauum, & eam diuino spiritu gubernabit: qui tollet quidem diuisionem & dissectionem diuinitatis: decretis autè fidem constituet Orthodoxam, & ad summam pacem & concordiam rediget seditionem: & eos, qui resisterunt, dextra altissimi subiunget.

Breue tempus intercessit, & Theophilus quidem ex hac vita excedit: Michaël uero & Theodora imperium suscipiunt: Methodius autem vir reuerà sacrosanctus, & homo Dei, in sacris collocauit sedibus, & ut semel dicam, cum omnia ab eo fuissent traducta ad fidem orthodoxam, & sopitus esset omnis fluctus & sedata tempestas, & res essent quietæ, quædam alia seditio excitatur à pijs, & res Ecclesiae rursus erant diuisa, & redacta erant in duas opiniones. Nam alij quidem volebant habere in ministerio eos, qui dignitatem sacerdotij acceperant ab Iconomachis, ut potè quòd hoc nihil pietati officeret: Illi autem profanis sancta tradere manibus, putabant omninò esse impium, & minimè Deo gratum, nec admittendum. Et qui Deo quidem uere uidebat Methodius, ægrè ferebat, angebatur, corde lacerabatur, putabat magnum Paulum resonare in auribus p̄p̄emodum hæc loquentem: Vtinam sim à Christo anathema pro fratribus meis secundum carnem, si modo steteritis nobiscum, & communiter Trinitatem glorificauerimus. Et ille quidem sic se habebat. Illi autem parati erant omnia pati potius, quam dimittere ea, quæ uisa fuerant, adeò ut hinc in partes rursus scinderetur cœtus Ecclesiae: & alij quidem se cum his, alij uero cum illis se coniungerent. Dei itaque amicus Iohannicius, incidens in res adeò turbatas, partim quidem per se, partim uero per literas, ueluti fistula reuocabat diuisam partem gregis, & ei qui est solus Deus, qui est solus bonus pastor, & non mercenarius, conciliabat. Maximè autem Archiepiscopi Methodij iam labantem recreabat animum, multa quidem etiam alia scribens: ante omnia autem ijs, qui hominon ab aliis & alieno modo scindunt, nouasque & absurdas opinantur diuisiones, eis ne aurem quidem omninò adhibere suadebat: non sal, non tectum cum his habere commune: non eos alloqui: sed quam maximè declinare eorum congregationem. Admonebat enim ne posse quidem eum sanctè reputari sacrificium, qui eum, qui sacrificatur, contemnit & vilipendit. Scribebat autem Methodio, ut illos potius haberet circa diuinum sacrificium, quos nosset cum eo sentire in dogmate Orthodoxiae. In fine uero epistolæ, ualere eum circa sanam rationem optauit magnus Iohannicius.

Cum hæc uenissent literæ diuinus quidem Methodius memoriæ mandauit ea, quæ scripta fuerant: improbi autem homines eam rem irridebant, & habebant ludibrio, & malè

Cap. 49.
Videt vir
sanctus a
ma cuiusdã
ferri in cae-
los.

Insignis est
patientia.
Act. 5.

Cap. 50.

Duos illu-
stres viros
liberat ab
heresi.

Cap. 51.

Michaël sue-
redit Theo-
philo impe-
ratori cum
matre Theo-
dora.

Rom. 9.

Multos Deo
uero & icti-
pris concil-
liat icono-
machos.

Vitandi, pr-
sus heretici

Cap. 52.

malè

URIIUS
VII
5

S. Iohān-
nicus cō-
uerit
hæreticos.

malè ab ipsis bōnus iudicbat Iohannicius. Ille verò cum cognouisset, quòd ipsi eum calumniarunt, ita stans, vt omnes eum possent exaudire, de Deo & rebus diuinis differens, ita eos vi cepit, & in suam redegit potestatem, vt non solum abstinerint à sua in eum insania: sed etiam eorum mentes ad id, quod est melius, conuerterit: & ijs dimissis, quæ prius eis visa fuerant, orthodoxæ fidei dogma didicerint, vt ipse exponebat. Sic frequentissimus ille populus victus fuit ab vniuersi huius virtute, & totæ ciuitates dependebant ab vna illius sententia, ijs, quæ longo tempore meditata fuerant, breui depositis. Ei quidem sic cura fuit communis vtilitas, & sic fratres est complexus.

Cap. 53.

Cum autem oratoriarum ædium, quas ædificauerat, fieret dedicatio, multa ab illo eo tempore facta sunt miracula, etiamsi non adesset. Phalanx enim dæmonum repente apparens super tumulum veluti corporata, eos qui illic aderant redegit ad dubitationem. Cum ergo spiritu, qui in eo habitabat, rem cognouisset magnus Iohannicius, & vtilissimo vsus esset medicamento precationis, eorum quidem metum

Precibus p-
stigmati-
s. dæ-
mones.

abstulit: dæmonum autem multitudinem vertit in fugam, & fecit eos liquefcere tanquam ceram à facie ignis. Quicumque verò aliquibus grauibz affligi morbis, ad veneranda illa templa confugerunt, eos ijs, quæ ipsos vexabant, liberatos, fecit domum abire sanos. Quid ergo non est hic viri illius admirandum? An quòd eum etiam non præsentem fugerent dæmones? An quòd eos, qui à malo aliquo premebantur, liberavit à dolore? Nam vel solam eius precationem aduersas timuisse phalanges, est indicium fidutiæ ad Deum: à malis autem liberare eos, qui illum accedebant, est & feruoris, & commiserationis. Sed hoc quidem est eiusmodi: illud autem quisnam silentio præterierit?

Cap. 54.

Ad eum aliquandò ascenderunt ij, quibus fuerat cōmissa præfectura templorum, quæ ipse extruxerat. Cum autem sanctum conuenissent, & eum fixis oculis adpexisset quidam ex eis, ei venit in mentem cogitare: Si hic diuinus pater Iohannicius summa subiit labores exercitationis, & se multorum dierum afflixit ieiunijs: cur non carnis vicit multitudinem, sed est adhuc similis ijs, qui sunt bonæ habitudinis corporis, & seipsos in tibijs pinguefaciunt? Cum autem is hæc mente versaret, dixit hic vir admirabilis: O Macar, (erat enim ei hoc nomē) cur cogitationes ascēdunt in cor tuum?

Diuinitus
cognoscit
cuiusdā co-
gitationes.

Non sunt mihi tibiæ plenæ carnis, sed vides quemadmodum tumescant, cum sint inanes & flatuosæ, quòd quidem solet facere malus cibus stomacho susceptus. Illum autem statim subiit poenitentia, & multum repræhendit vanam suæ mentis cogitationem, & petijt veniam eius, quòd ei in mentem venerat.

Cap. 56.

Ismaelita
superat Ro-
manos.

Sub id autem tempus Ismaelita prælio configit cum Romanis, & multi quidem Romani interficiuntur: multi verò bello capti, abducuntur captiui. Horum vnus, qui erat adolefcens, erat magni Iohānicij cognatus. Itaq; qui genere ad eum attinebant, sancti inuocabant auxilium, vt adolefcentem liberaret à captiuitate. Is autem etiam priusquam vocaretur, citò venit, & cum circa mediam noctem fuisset in carcere, & apparuisset vni ex ijs, qui cum illo detinebantur: Surge, inquit, & alterum excita, & is eum, qui est post illum. Hoc autem factò, vt iusserat, eis quidem protinus sunt soluta vincula cum catenis, vt nec omninò quidem viderentur fuisse vincti: portæ verò suæ sponte sunt apertæ, & sunt egressi ij, ad quos prius ne licuit quidem ingredi. Cum autem iam in suam rediissent regionem, in via incidunt in quosdam canes, feroces quidem & immites ijs, qui præteribant, vel ipso autem adpectu terribiles. Et illi quidem nesciebant, quid agerent: magnus autem tunc quoque accedens Iohannicius, densa caligine offusa canum oculis, illæfos & nullo malo affectos eos transmittit, & suis eos restituit. Illi verò toto tempore vitæ suæ in ore habebant gratiarum actionem, nec vllum tempus eis obliuionem induxit beneficij.

Cap. 57.

Miro modo
liberat ca-
ptiuos.

Cum autem oporteret etiam aduersus extrinsecus illatas à maligno tentationes, illius egregij viri in multis ostendi fortitudinem, ita dispensante providentia, & tradente iustos in manus eorum, qui ipsos affligunt, non vt eos tentet, sed vt reddat illustriores, Epiphanium quendam monachum malignus subiens, qui & virtute videbatur insignis, & in illo mōte se exercebat, mouet aduersus sanctum. Cur hoc machinans? Ambos volēs auellere à laboribus virtutis, vt illi ne daretur quidem ocium, propter eam quòd ei pararentur insidiæ. Sed Epiphanius quidem animæ immittit inuidiā, Iohannicio autē ne potuit quidem omninò interrumpere intensam exercitationem. Et ille quidem comatum & frondosum illum montem exussit, vt simul cum sylua flamma sanctum

Emulatur
virum Dei
Epiphanius
pseudomo-
nachus.

sanctum

sanctum quoque depasceret. Ille autem cum spiritus, quæ in eo erat, gratia id præsciuis-
set, transijt ad alium, & malus fuit depræhensus Epiphanius, & seipso deterior. Quid
ergo admirabilis ad hoc Iohannicius? Non fuit excitatus ad vindictam, non ei male-
dixit, qui parabat insidias: sed ut mitis eius, qui est mitis, discipulus, & amicè eum adijt,
& humiliter est allocutus, & rogauit ut diceret causam, cur ei vellet esse inimicus. Ille
autem plaustris probrorum, ut dicitur, & contumeliarum eum est insecutus, & tan-
dem egregius ille Epiphanius virga, quam habebat in manu, quæ in extremo ferrum
habebat acutum, in medio ventre percutit sanctum, etiamsi illæsus permanferit vir
misericos, & ad reconciliationem hortatus sit Epiphanium. Sed ille, pernicioso illo
animo nihil mutato, permanfit in eadem maleuolentia. Hoc autem sancto prædictum
fuerat ab illis monachis, qui ei ab initio dederant illam tunicam pilis contextam. Ten-
tatio enim, dixerunt illi, ad te veniet in fine, sed ipsa quoque erit irrita.

Cum autem sanctus iam ad profundam processisset senectutem, & illis admirabili-
bus laboribus exercitationis euasisset infirmus, in monasterio Antidij extructa cellu-
la, illic se includit. Si quædò autem eum vocaret tempus, ut illinc egrederetur, transi-
bat per viam publicam, ne ab illis quidem visus magna ex parte, à quibus ne volebat
quidem omnino adspici. Quinto verò anno imperij Michaëlis, qui Ecclesiam rege-
bat Methodius, cum magni Iohannici ad Dominum excessum præsciuisset iam appro-
pinquare, ad eum venit, & vltimas preces ab eo petijt. Ille autem cum maximi fecisset
conuenire Methodium, & in longum tempus cum eo produxisset sermonem: & de-
indè sacro cœtui & recens electo gregi ea, quæ ad pietatem opus erant, suasisset, di-
cens, ut immobiliter & stabiliter permanerent in fide orthodoxa, neque euertentur
à profanis vocibus hæreticorum, & inter se conseruarent concordiam, neque
blasphemam & maledicam linguam mouerent in pontificem: subiunxit, quòd nec
multum tempus post suum decessum viueret Methodius. qua quidem in re non fuit
fallus. Tertio enim die, postquam hæc dixisset, (Erat verò * tertius Nouembris) D.
Iohannicius spiritu quidem migrat ad eum, quem diligit, deductus à choris Angelo-
rum: corpus autem deponitur in loculo. Methodius autem, qui clarissimè refulsit
inter Patriarchas, ipse quoque octauo mense post illius decessum, excessit ex hac vita
quartodecimo Iunij.

Quenam autem sunt ea, quæ facta sunt in morte & post mortem admirabilis hu-
ius Iohannici? Dissolutorum membrorum confirmationes, homines liberati à mali-
gnis spiritibus, si solum ad capsam illius accessissent. Quidni enim erat Iohannicius ijs
rebus vel post mortem glorificandus, cuius decessum columna ignis significauit ijs,
qui erant in monte Olympo? quem præcesserunt Angeli, paradisi portas ei aperien-
tes, & transmittentes ad eam, quæ est illic, beatitudinem, purè appariturum ante fa-
ciem Domini, & simul versaturum cum Angelicis Ordinibus? à quibus beata Trini-
tas laudatur & glorificatur nunc, & in nunquam desitura secula seculorum, Amen.

VITA SANCTI AMANTII EPISCOPI RVTE-
NENSIS, CVIVS AVTHOREM NECDV M REPERI. VI-
detur mihi esse Fortunatus, idq. planè sentio. Stylus enim à Fortunati di-
ctione non abhorret. Exstat in MS. codicibus.

BEATISSIMVS Amantius Rutenæ vrbis quondam
fuit cuius ortu, vita pastor, nunc felici patronus est ex-
cessu. Qui in primæuo ætatis flore, abruptis seculi la-
queis, militiam Christi perseverantiæ definitione susce-
pit, & vitia, quibus pulsatur humana fragilitas, patien-
tiæ virtute calcavit. Qui beato feruens proposito, &
felicitum meritorum splendore conspicuus, sacerdotij
culmen & sublimis cathedræ sedem emeruit, gestitque
mentem fastigio honoris sui parem. Nunc breui stylo
pauca virtutum eius perstringamus insignia, præstante
Domino, oratione beati antistitis, dicendi vires, qui di-
uitias bonitatis suæ sine villo defectu scit effundere, &

nescit, cum effuderit, vacuari.

Igitur

Egregia ci-
patientia er-
ga amulæ.

Cap. 68.

Iniuste san-
cti Iohann-
cium Me-
thodij Epi-
scopus.

for. * quartus
Obitus S.
Iohannici.

Cap. 59.
Preglora mi-
racula post
obitum eius.

4. Nouembris

Amantius fuit
Episcopus.

Igitur cum in praesentia urbis foro confisset Praeses, altiori sede ceteris sublimior, & quendam nefarii facinoris reum ultimo crucis supplicio, & extrema poena patibuli damnasset, properat beatus antistes ad forum, petit ad Praeside vitam iam metu praemortui: non impetrat: iterat preces, orationem apud surdum Praesidem perdit. Itaque antistes ad cellam repedit, terra prostrernitur, fundit preces, suspiria geminat, tundit crebro verbere sanctum pectus: petit a Domino, quod a Praeside obtinere nequiverat. Dignalicò Praeses immitis poena percellitur. Nam cathedra, cui altius insederat, miris repetè modis affigitur, deserit ossa vitalis calor, & soluta nervis rigèribus membra, officium quo animæ famulabantur, amittunt. Ad cellulam beatissimi viri còcurritur: ab oratione confurgit, ad forum progreditur. Sensit aduentum viri Dei Praeses, magna iam sui parte praemortuus. Amissi itaque redduntur sensus, & famulantia visibus suis, ad vigorem pristinum redeunt membra. Redditur ergò Praesidi salus, vita damnato: & quicquid vel admittendo ille, vel hic non dimittendo contraxerat, pia Domini miseratione diluitur. Denique condonata est reo vita cum crimine, Praeses meruit veniam cum salute.

Non longo post tempore sequitur longè clarior virtus, & tanto par merito. Erat namq; haud longè ab urbe altiori base eminentis simulacrum, quo in loco mira gentiliū multitudo confluerat. Itaque dum daemonebus pecudum, vel suis potiùs mortibus litant, dumq; cuncti referti epulis, vino pleni, cantu perstrèpant, beatissimus sacerdos aduenit: vidensq; exultare infelicem plebem omni luctu grauiori lætitia, trahens imo pectore longa suspiria, à sacrilegij impio scelere pio hortamine reuocare pertètat. Sed inuisa semper ignaviae remedia sunt, quæ perire arbitrio suo, quam alieno seruari consilio, mauult. In modum vtilium, incommodum voluptatis examinat, blandaq; noxia pro rectis ac necessarijs habet. Totis ergò furoris stimulis in iniuriam sancti viri seditiosum vulgus exarsit, cum pia ille aduersus fauentis arma corripiens, cellulam repetit, terra prostrernitur, fundit vberes pro hostibus fleus, ingeminat pro inimicis alta suspiria, petit vt sine nece sua, vel certè propria, fauentium furor desisteret. Nam ille quò coronaretur, optabat: pro his, nè punirentur impij, pia apud misericordem Regem vota fundebat. Post longa itaque suspiria sanctum eleuans caput, si nubes aliqua ab Oriente confurgeret, qui propè assistebat, inspicere puerum rogat. Nullam ille videri respondit. Rursus beatus pontifex terræ prostratus, ingemuit: erectumq; item à terra caput, eadem quæ priùs famulum sciscitabatur. Videri, vt priùs, famulus negat. Cumq; tercio sancta terræ membra prostrerneret, ait, cui id operis iniunctum fuerat, nubem ab Oriente pertennem exiguaq; videri: scilicet credidit, quod futurum prauiderat. Ab humo homo Dei confurgit, & calum, vnde nunquam mente defuerat, intuetur. Tegitur repetè nubibus dies, mox diabolo exitium ferens terribili sonitu fulmen increpuit, pariterq; infelix simulacrum ferit, diuidit, dispergitque: fertur per aëra lapideum sacrilegorum numen. Quod ita diuersam in partem vtriusq; procellæ turbo deiecit, vt partem nunc eius Lauerna teneat riuus, partem Auarionis habeat riuus fluminis, in testimonium virtutis perpetuò seruatura: partem ab urbe procul patens retineat campus, opus tanti miraculi visibus ingerens, admirationem præbens, memoriam representans.

Aliquantulum post hæc temporis fluxerat, cum eccè præcepit duobus Ecclesie famulis, vt in flumine, quod iuxta urbem præterfluit, paucos pro aduenientibus pisces caperent. Haud mora, præceptis obediunt, pisces capiunt, lina legunt, ad urbem remeant: quos milites, qui in praesidio erant ciuitatis, redeuntes offendunt. Ij hostili ritu septi, poriuntur piscibus: eosq; malè multatos flagris, relinquunt exanimis. Ad sacerdotem famuli redeunt, & quæ ijs simul ablata illataq; fuerant, testis luctus edocuit. Beatus tamen pontifex amissis non doluit ex contemptu, afflictis congemuit ex affectu. Illinc constantiam rigor tenuit, hinc pius lachrymas fudit. Felix, cum vicit contemptu: felicior, cum victus affectu est. Domum interea milites repetunt, nituntur prædam edomare flammis. Subiecto etenim igne exundat latices, nouo repetè miraculo perdit vim flamma dissiliens, & æstuans incasum furibunda. Miroq; repetè modo durantur magis flammis pisces, lege mutata natura, & intractabiles durique sensus tanti nouitate miraculi molliuntur. Interea peruafores milites ad sacerdotem concurrunt, direpta referunt, genibus adharèt, veniam facinoris petunt. Ignoscit mens pietate promptissima, donat eis crimen cum piscibus. Mox quæ direpta focis, intemperate durauerant, reddita flammis edomantur. Praeclaris gloriosisq; signis plus stupenda succedunt.

Erat

Praeses nolens audire cù rogante pro damnato, dimittuntur.

Sententia memorabilis.

decederet

Fulmine dissipatur aëris lacrum.

Insigni miraculo castigatur militum praesidiorum improbitas.

Erat in foro altiori base eminens simulacrum, quod vir beatissimus zelo diuini amoris accensus deiecit atque confrigit. In ultione igitur numinis sui, sacrilega plebis multitudo confurgit, ac lymphatico furore succensa, Christi bellatori minatur exitium. Sed vir beatissimus mortem non timuit vitæ amore. Neque enim fas erat, fortissimum bellatorem præsentem timere mortem, quia iam æterna præsentium rerum contemptu meruerat. Itaque plebs misso in Rutenem nuncio, cuidam refert, qui erat eo tempore natalium splendore, honore, titulis, opibus, autoritate cæteris longè præstantior. Contrahit hic seruatorum auxilia, sede inuectus curruli, urbem protinus petit. Et iam emensus iter dici fremens, dira & extrema minitans, urbi aderat. In medio tamen portæ pridè beatus pontifex orationem terræ prostratus fuderat. Quo in loco miro stupore hasere bijuges, & vt insensibilia riguere signa. Nil agunt stimuli, nil verbera sæua proficiunt. Tum vir ille insignis, miraculi nouitate perculsus, ad beatissimum virum vnum ex necessarijs mittens, rogat vt pia dignanter oratione absolueret, quem meritis quasi vinculis nexuisset. Haud mora, sacerdos aduenit, carpento deuoluitur persecutor, adhæret sancti genibus, rigat pedes lachrymis, peccatum fatetur, petit remedium. Vix verba compresserat, & animalia, quæ vt duræ cautes riguerant, cælitus recepta mobilitate, præceptis obediunt.

Confringit simulacrum S. Amantius.

Nota miraculum.

Criminosus quidam hortulum sancti viri exiguum quidem spatij, latis tamè conspiciat nitescere oleribus. Ampliabat siquidem loci angustias amena iucunditas. Statim ergò atroci mente furti facinus concipit. Itaque redditur terris occasus diei noctis silentio. Vix corda mortalium alta quies dulci sopore laxauerat, cum ille comòdum furandi tempus amplectens, proflit audacia plenus & scelere, leuique impulsu quæ obstabant cedentibus, adit hortulum, olera diripit, abire festinat, sed diuinitus retinetur. Nullus erenim remeanti patet exitus, & ita reus tenui sepe quasi muro vallatus tenetur. Exigua nanque obstacula, velut omni constructa munimine, crescere fugienti videntur in molem. Noctis ergò totius spatium iter hortuli fuit. Interea rosæ lucis splendor mundi faciem irradiat, qua rebus reddita, terris lux redit. Igitur beatus senex in cellam, vbi preces in somnis in æstibus noctis dulci meditatione & sancto labore traserat, vnum è fratribus vocat, mittensque in hortulum, mandat vt quem illic errore lassatum suo, & velut quibusdam arctatum vinculis, ita innexum crimine reperisset, attraheret. Haud mora, ita reperit, attrahit. Adest illic criminosus, furtum in medio proijcit, pedes cõplectitur sacerdotis. Itaque vir pietate plenus indulget crimen, donatque furtum, monens sæpè, vt vñibus necessaria suis potius petat quàm rapiat, & necessaria sibi tribuentis munere, non rapina scelere, conferantur. Sic ergò indulgentiam à sancto viro promeruit, & discessit.

Fur non potest ex hortulo sancti viri recedere cū furto.

Quid memorem in eodem hortulo à simili scelesto quodam mella ab alucaribus nocturno dempra furto, delataque domum, in picis prorsus murata naturam, stupuisse reum admiratione virtutis, cum criminis deesset causa, sed conscientia criminis torqueret authorem, cum furto damnum superesset, in qua moestus atroci maneret in scelere? Tandem verò criminosum, alto mentis stupore discusso, ad antistitem properasse, retulisse furtum, sanctique vestigijs prostratum, veniam facinoris postulasse, perfacile supplicanti indulgisse antistitem, naturamque mellis non minori redijisse miraculo, quàm mutasse: ita reum pro supplicio veniam, munus domum retulisse pro crimine?

Vide re admiratione dignam.

In vna regemium miraculum.

Dum his virtutum fulget miraculis, beatum gloriose consummationis tempus aduenit. Sed cum fracta iam æuo membra deficerent, afflictum emortuumque corpus onus abstinentiæ roborabat, & quod natura negauerat, meritum conferebat. Fuitque tantus fidei in eo feruor, vt insatiabili ardore quo plus corpori districtio inuisset, inferre plus cuperet, & ita erant augmenta meritum eius incitamenta profectuum. Amor quippe Dei reficere animum potest, satiare desiderium non potest: sed magis magisque, cum hauritur, inflammat. Iucunditate enim sui excitat appetitum, sed non facit de satietate fastidium. Igitur beatissimus Amantius hac meritum luce fulgens, terrena teris membra commendat, cælestis spiritus celsa conscendit. Illic nunc interest choris Angelorum, hic fulget claritate meritum. Illic interpellat pro famulis voce supplicii, hic tuetur famulos virtute sublimi. Illic petit, hic præstat. Illic vota fundit, hic votis responder. Illic nunc circunseptus æterna micat luce, vel meritum splendore clara, vel illata crucis tormentis roseo quasi fulgore purpurea. Nam ipse in semet & persecutor extinguendo vitia extitit, & martyr crucifigendo corpus emicuit.

Admirabilis fenis feruor.

Felicissimus obitus.

psalmi, corde contrito & compuncto, à Deo veniam petebat. Quod cum sanctus patrens eius sapius clam per rimam parietis esset contemplatus, apud se tacitum habuit, nec ulli suorum voluit indicare, magna interim de filio spe concepta.

Cum autem aliquando sanctus Rex monasterium beati Martini, quod ipse in monte Pannonia ingenti sumptu fundarat, & egregia monachorum sodalitate impleuerat, orandi causa vellet inuisere, Emericum filium suum, eius itineris comitem sibi adhibuit, non ignorans, quanta Dei gratia puer ille polleret. Vbi autem ad monasterium propius accessit, monachi honoris causa instituta processione illi obuiam venere, ut ea, qua par erat, reuerentia eum exciperent. Sed Rex sciens filij præclara merita, eum iussit antecedere, fratresque illos salutare, tum ut ea ratione illos honestaret, tum ut filio honor, ipsi paratus, impenderetur. Venit ergo Emericus ad fratres, accipitur ab illis honorificentissime, osculatur singulos, non tamen eodem omnes modo, sed pro ratione meritorum, quæ reuelante spiritu Dei cognouerat, alijs duo, alijs tria, plerisque quatuor vel quinque, vni Mauro septem oscula dedit. Quod cum cerneret pater eius, etsi filium nihil ea in re temere fecisse existimaret, non potuit tamen ob rei nouitatem non ad mirari. Itaque peracto sacrificio, familiariter & accuratè ex eo percontatur, cur non iisdem omnes patres osculis impertisset. Respondet ille se pro ratione temporis, quo singuli continententer vixissent, alijs plura, alijs pauciora oscula distribuisse. Eum autem, quem septies osculatus esset, virginem permanisse ait: atque ex eo se preprenario numero virginitatis præstantiam intelligi debere, quæ virtutes alias antecelatat, & ad cordium usque intimos recessus, qui soli Deo patefcant, penetret, & reconditas hominum mentes intueatur.

Profectus inde Rex, cum huius rei certiore omnino notitiâ habere percuperet, & filij sui virtutem magis exploratam, paucis post diebus cum duobus duntaxat comitibus redit ad illud cœnobium, fratrum vigilias & preces clam explorat. Absolutis nocturnis precibus, quas Matutinas vocant, cum alij ad suos se lectos reciperent, soli illi, quibus multa Emericus oscula libauerat, in templo permansere, & in angulos sese abidentes, Domino preces obtulerunt, & reliquum noctis tempus in Dei laudibus consumpsere. Eos igitur singularim accedens sanctus Rex, comiter salutat: eumque illi, rupto silentio, reuerenter resalutant, regiam maiestati deferentes. Tandem ubi ad Maurum venit, cui septem oscula fixerat beatus Emericus, nec blandissima salutatione, nec seuera comminatione ab eo responsum extorquere potuit. In sequenti die ad publicum fratrum conuentum Rex accedit, Maurique humilitatem & sanctitatem explorare cupiens, coram omnibus multa ei obijcit, quæ hominem religiosum facere minime conueniret. Maurus sibi satis bene conscius, nihil penitus ad ea respondet, sed ad Deum, quem sciret mentium certissimum inspectorem, confugit, in eoque spem suam collocat. Itaque ergo intelligens Rex vera esse, quæ filius eius dixerat, omnibus explicat, quo animo illuc aduenerit, Maurumque laudibus in celum vehit, nec diu post quinque ecclesiensem Episcopum instituendum curat.

Emericus autem ætate procedente, simul etiam virtutum capiebat & meritorum incrementa. Nocte quadam cum Vesprij esset, vno ad se famulo accersito, orationis causa vetustissimam beati Georgij martyris ecclesiâ petijt, ibique ante aram in preces incumbens, apud se disquirere cepit, quodnam posset Deo gratissimum munus offerre. Ecce autem immenso lumine tota repente completur ecclesia, voxque cælitus auditur eiusmodi: Præclara res est virginitas. Itaque mentis & corporis virgineam integritatem à te exigo. Hanc offeras Deo, & in ea constanti animi proposito perseueras. Ille verò non suis præsidens viribus, sed ad Dei gratiam confugiens: Domine Deus, inquit, qui inspicis omnia, qui humanam imbecillitatem adiuuas, qui aufers spiritum principum, & terribilis es apud Reges terræ, perface in me gratissimam voluntatem tuam, & noxias perniciosasque concupiscentias rore misericordiæ tuæ prorsus extingue. Confirma fragilitatē seruuli tui, & ut in tuo seruitio perpetim perduret, ab omnibus carnis illecebris & spurca libidine pro tua benignitate eum tuere: præstaque, ne vquam è tua gratia excidat. Porro diuina consolatione confirmatus, rem hanc apud se tacitam habuit, & famulo quoque eius consciò, ne cuiquam eam indicaret, dum adhuc in humanis ipse esset, interdixit. Itaque factum est, ut multa eius virtutum insignia, hominum notitiam, ipso celante, effugerint, nec antequam decessisset è vita, alijs patefacta sint. Nimirum hac ratione sapienter declinauit virtutum pestem, inanem gloriam.

Pater autem illius regno consulere volens, virginem & formam corporis, & morum

Diuina reuelatione monachorum merita describit.

Bonfini non de vno, sed de pluribus hoc eum dixisse scribit.

Maurus monachus sanctus.

Maurus iste quinque ecclesiensis creatur Episcopus.

Virginitatē cælesti responso iubetur seruare S. Emericus. Plal. 75.

Cū spōsa vi-
uit castiss-
imē.

integritate spectatissimam, stirpe regia ortam, ei despondit. Id etsi ille principio titulum recusaret, tandem tamen, paternis precibus victus, assensit quidē, sed ita tamen, ut non solum ipse virgo permaneret, sed etiam sponsam integram conservaret. Iam enim virginitatis amore & proposito, voluptati omni renunciaret. Præclarum hoc erat in regio adolescente, qui posset omnibus huius mundi bonis circumfluere, non modò se à vitæ huius voluptatibus servare immunem, sed etiã sponsam tam illustrem ad earum contemptum, atque etiam ad virtutum studium & vitæ sanctam sanctitatem, adducere. Malebat enim pius a adolescens virtutum illam, quàm liberorum, fecunditate pollere. Nec latuit sanctum eius parentem Stephanum Regem, quem admodum corpus suum maceraret ieiunijs, nè forsitan lasciviret, sponsamq; nõ alio, quàm sororis loco haberet. Sed & sponsa ipsa, cum ille iam in ipso iuventutis flore vita functus esset, quàm castè vixisset, testata est, & famulus ille, quem supra diximus, res eius secretas euulgavit.

Abit è vita.

Non enim diu supervixit, sed quòd cælo vita eius dignior esset, quàm terra, Dominus cum citò tulit è medio, & transtulit in regnum suum. Quidam Archiepiscopus in publicis supplicationibus affirmavit, se eius animam vidisse in cælos euntē. Pater eius admodum doluit regno tantam spem ereptam: consolabatur autem seipsum, quòd filium non dubitaret in cælis felicissimè viventem, egregium & sibi & suis parvorum exhibiturum. Die tricesimo ab obitu eius tot & tantis miraculis Deus illustravit sanctum suum, ut cunctis in vrbe regia, quam Albam regalem vocant, vbi sacrum corpus eius tumulatum est, non mœroris ille, sed gaudij dies videretur.

Miracula
post obitū
eius.

Porro autem Ladislao religioso Rege postea regnante, Conradus quidam natione Germanus, homo flagitiosissimus, tandem magno Dei munere compunctus, cum se ad meliorem frugem recipere cuperet, Romam adijt, Põtifici peccata sua cum ingenti cordis contritione confessus est, animæ salutarem ab eo petijt medicinam. Pontifex ad immanitatem criminum eius obstupescens, hac eum multavit poena, ut Ioricam ferream ad nudum corpus quinque catenis ferreis adstringeret, & chartam, in qua eius peccata enormia scripta erant, Põtificis annulo obfignatam, ad loca, in quibus sancti quiescerent, secum circumferret, donè diuinitus catena dissoluerentur, & scriptura chartæ penitus obliteraretur. Fecit homo, ut erat iustus, (nihil enim arduum videtur ex animo sua peccata lugenti, & cum Deo in gratiam redire cupienti) inuisit loca sacra, etiam Hierosolymam & Saluatoris sepulcrum non prætermisit. Tandem venit in Pannoniam, vbi beati Regis Stephani tum celebre nomen erat: orat ad sepulcrum eius, nec inde recedere constituit, donè rupis vinculis & charta abolita, sentiat Domini misericordiam impetrasse. Postquam autem multum delassato inter orandum somnus obrepit, (à prima enim hora vsq; ad nonam in preces incuberat) sanctus Rex ei appãrens, Surge, inquit, amice, & Emerici filij mei monumentum, quod iuxta est, adito. Ille, quòd carnis servada integritate præcipuam apud Deum gratiam promeruerit, facinorum tuorum veniam tibi impetrabit. Ex eorum enim numero est, qui non inquinaverunt vestimenta sua, sequunturq; Agnum, quocunq; jērit, & ante thronum Dei cantant canticum novum. Evigilat homo, ilicò ad beati Emerici se facellum confert, fundit tibi preces, atque opinione celerius dissiliunt ferrei nexi: charta resignata, nullum habet literæ scriptæ vestigium. Ad sonitum cadentium catenarum accurrunt aditui & complures alij, quibus ille omnia ordine exponit. Mirantur omnes, laudant Deum & beatum Emericum, referunt cuncta ad Ladislauum Regem. Is conuocato cõcilio, de beato Emerico sanctorum catalogo adscribendo, cum Episcopis & regni proceribus confert. Iam enim etiam ex remotissimis regionibus eò aduentabant homines, pro grauissimis rebus vota nuncupantes. Indictum est autem triduanum ieiunium, & Nonis Nouembris honorificè eleuatum est beati Emerici corpus, multaq; diuinitus miracula eodem elevationis die atque deinceps edita sunt: Præstante Domino nostro

Eccè quomodo, p. cri-
minis imma-
nitate agen-
da sit pœni-
tencia.

Apoc. 14.

Insigne mi-
raculū ad B.
Emerici tu-
mulum.

Elevatur sa-
crū corpus
eius.

Iesu Christo, qui cum patre & spiritu sancto
viuit & regnat in secula seculorum, Amen.

VITA